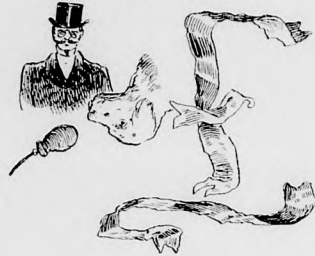

Képrejtvény.

Megfejtési határidő február 26.

A 6. számban közölt fejtető kérdések megfejtése:

Számítási kérdés: 1. Az átfogó $\sqrt{d^2 - 4t} = 3$ cm. és így a háromszög területe = 8 cm. 2. $S = 4760$.
Földrajzi kérdés: Makó. **Történelmi kérdés:** A nikápolyi ütközet 1396. szept. 28-án vívatott Zsigmond magyar király és a keresztény szövetséges fejedelmek 80,000 főből álló serege és a 200,000-nyi török had között. A hadjáratban résztvett 10,000 francia is. Az ütközet a keresztények leveretésével végződött, kik 20,000 embert vesztek. Zsigmond Konstantinápolyba menekült s onnan decemberben tért haza.
Természettudományi kérdés: Páfrány. **Vegyvtani kérdés:** A pyrrol kőszén, zsír. toll. csont száraz lepárlásának terménye. Képlete: C_4H_5N . Szintelen, erősen fénytörő folyadék, szaga a chloroforméhoz hasonló, íze égető és szúró, alkoholban és aetherben oldható. Savakban való oldata ammoniakra és pyrrolvörösre mbollik. **Képrejtvény:** Verespatak.

Helyesen megfejtették: Durmits József, Wester Gusztáv, Eisler József és Alfréd, Szadnik Sándor, Krepelka Ferencz, Klimkó Mihály, Goldberger Ödön, Lajos Ödön, Piszár Antal, Orgon Sándor, Czizler Károly, Lindauer Ferencz, Friedmann rpád, Péter Károly, Mertán Károly, Hodács Ágost, Wechsler József, Pinger Károly, Vámosi N. István, Hegedűs Tibor, Rutschek Ágost, Szécskay rpád és Dezső, Kurimay Mihály, Kokesch Sándor, Zupcsány László, Freund Géza, Lichtenstern Béla, Pickler Gerő, Kachelmann Oszkár, Böhm Gyula, Kóhegyi Andor, Jerzsabek István, Gayer Gyula, Alapy Győző, Osztrovsky József és Antal, László Sándor, Rosenberg Albert, Slákovits Gergely, Vad Lajos, Keresztszeghy Sándor, Denk Gusztáv, Boreczky Elemér, Weisskopf Rezső, Bleszits Ferencz, Venetianer Frigyes, Mencer Mihály, Schmid Károly, Friedmann Gyula, Farmasy Antal, Balog Imre, Kurez Ede, Pfeiffer Gyula, Scheer József, Halmay Béla, Karl Ernő, Ladányi Dezső, Kelemen Imre, Malártsik György, Géczy Imre, Almásy József, Bujnák Pál, Frank József, Havas Gyula, Fiedler Kálmán, Prindl Károly, Fábian József és Gáspár, Breiner E., Telbisz Jenő, König Dénes, Juhász László, Szabadfy Kornél, Giczey Lajos, Balog István, Beck István és Pál, Bergl István, Blum Rezső, Várady Jenő, Gárdonyi Ernő, Dörfler Nándor, Dessauer Aladár, Rosenberg Ignác, Szabó Béla, Török Pál, Berger Mór, Horn Félix, Gretzmacher Jenő, Lende Béla, Reisz Lipót, Trammer Samu, Bázlik Mihály, Bogdán Ernő, Jakab János, Trummer Árpád, Robory György, Groedl Arthur, Meer Ernő, Schultz Armin, Farkas Tivadar, Gombár István, Magarasevits Leontin, Balog István, Keviczky Lajos, Weisz Sándor, Wollner Ernő, Borzák József, Wozska István, Schaffner Imre és Emil, Varga Sándor, Tonelli Sándor, Nevelős Gyula, Kaszák József, Demjén János, Freund Géza, Riesz Kornél, Stiefelmayer Károly, Kutlik Félix, Tarasy Gyula, Kirehner Gyula, Gerstlaner Albert, Weiller Vilmos, Ács Albert, Binét Menyhért, Pavlanszky Ede, Popper Abraham, Korn Aladár, Wohl Sándor, Klein Ernő, Lichtenstern Béla, Rutschek Ágoston, Halmi Gyula, Lengyel Béla, Weiler Lajos, Apagyí József, Wojticzky Manó, Kepes Ernő, Aliquander Ödön.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

Lusztig József, Görögh Zoltán, Fetter Kálmán és Kornél, Lányi János, Péter Antal, Ecsy József, Kinszky Jenő, Wittmer János, Boldini Béla, Rosenberg Albert, Rippner Dávid, Vaska István, Reif Béla, Kohn Zsigmond, Lengyel László, Beck Frigyes és Vilmos, Körtvélyessy Zoltán és Dezső, Róth Béla, Grossmann Oszkár, Binder Zoltán, Lázár Lajos, Szokolay Lajos, Stiegler Lajos, Breier Elemér, Halphen Jenő, Lukhaub Gyula, Czizler Béla, Lusztig Zoltán, Stein Pál, Szabó József, Schlesinger Ferencz.

A kitűzött jutalmat: Szitnyay Elek «Levelek egy tanuló ifjuhoz» című munkát *Borzák József* főgymn. tanuló nyerte el. Budapest, (Muzeum-körut 39. sz. a.)

SZERKESZTŐI TELEFON.

Tudósítókhöz. Több helyről ajánlkoztak olvasóink közül lapunk tudósítóinak. Mihez tartás végett közülük azon intézeteket, a honnét még nincs tudósítónk: Arad főreál és főg., Besztercebánya, Békés, Brassó fő. és főg., Budapest II ker. főg. és fő. IV. ker. ág. ev. főg., V. ker. főg., VI. ker. fő., Csíksomlyó, Csurgó, Debreczen fő., Déva, Esztergom, Fehértemplom, Fiume, Győr főg., Gyulafehérvár, Igó, Jászberény, Kassa főg., Keszthely, Késmárk, Kolozsvár ref. főg. és unit. főg., Léva, Losonez, Lőse főg. és fő., Lugos, Mármarosziget, Medgyes, Miskolcz, Munkács, Nagybánya, Nagenyed, Nagykálló, Nagykaroly, Nagyvárád fő., Nyiregyháza, Nyitra, Pancsova, Pápa ev. ref. főg., Pozsony, Rimaszombat, Rosnyó ág. ev. főg., Sárospatak, Sopron főg. és fő., Szatmár, Szeged fő., Székelyudvarhely, Temesvár főg. és fő., Vác, Zilah. A tudósításokat tisztán, a lap egyik felére kell írni és pedig lehetőleg röviden, minden dícséretet és gáncsolást mellőzni kell. — **T. J.** Bpest. A budapesti előfizetőknek nem kell az előfizetési számot a megfejtésre írni, mert ha nyerne, elviszi lakásukra a lapkiadó. **S. H. Gy.** 1. «Gondolatai»-ban van egy-kettő, a mi megkap. pesszimizmusával azonban nem értünk egyet. A pesszimizmus csak negédség egy fiatal embertől. 2. «Az örület útján» ugyancsak elveti a súlykot, szerelenségre csap, kifejezései úgy duzzadnak, mint egy öles vitorla. 3. Egy pályázó akár minden tételt kidolgozhat. — **B. M.** Trecenés. Forduljon ez iránt a múlt évfolyamot kiadott társulathoz. — **Tonelli S.** Daudet jelzett elbeszélései közül az első kettőnek (Az utolsó előadás, Egy billiárd-játszma) fordítása épen a mi lapunkban jelent meg. — **Szuhay Mátyás.** Meltányoljuk műfordító ambícióját, csakhogy ön csupa oly darabot választ, melyeken nagyon sokan megpróbáltatták már erejüket. — **T. S.** Esztergom. Előkelőbb papír- és írószer-kereskedésben. — **F. T.** N.-Vár. Hallottunk róla, de nem ismerjük, így hát felvilágosítást nem adhatunk. — **R. M.** Budapest. Az a költő, a kire Kölcsey a Paraenesisben hivatkozik, Goethe, a ki Torquato Tasso cz. színművében így mondja a kérdezett sorokat:

«Es bildet ein Talent sich in der Stille.
Sich ein Charakter in dem Strom der Welt.»

Köszönje meg e felvilágosítást *Steindl Mátyas* pozsonyi főreáliskolai VI. oszt. tanuló olvasótársának, mert a forrásra ő utalt. — **K. L.** Ki ültette föl magát azzal, hogy tizezer bélyegért villanygépet lehet kapni? Miért nem kérdezte meg azt is, hogy hol? — **W. V.** Igen. — **F. T.** Budapest. Mindig az elejétől kapják. — **750. előfizető.** Rendelje meg a következő könyvet: Szavalkönyv. Szavalkönyv legalkalmasabb költői és prózai művekből összeállított gyűjtemény, díszes kötésben 80 kr. — **P. L.** Pozsony. Csak a legutóbbi gyűlésről kérünk rövid tudósítást. — **G. S.** Szamosújvár. Elfogadjuk. — **W. E.** Kanizsa. Önt is. — **L. Elemér.** Baja. Onnan már van egy igen régi tudósítónk. — **B. J.** A gazdasági intézethez elég hat polgári vagy középiskolai osztály végzése. — **Juhász J.** Újhely. Persze, hogy megkapják. — **V. R.** Homonna. Ferenczy Eletpályák cz. könyvében. — **A többi kérdésre** a jövő számban felelünk.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	SZERKESZTI	SZERKESZTŐSÉG:
Negyed évre... 1 frt 20 kr.	Dr RUPP KORNÉL	Budapest, IX., Soroksári-u. 31.
Fél évre... 2 frt 40 kr.	főgymnasiai tanár.	KIADÓHIVATAL:
Egész évre... 4 frt 80 kr.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	Budapest, IV., Egyetem-utca 4.
Megjelenik minden vasárnap.		Kéziratokat nem adunk vissza.

EMLÉKKÖNYV.

Nem azt az emlékkönyvet értem, melybe némely önképzőkör az érdemesebb dolgozatokat iratja be, vagy a mely díszes kötésével «Poesie» néven ismeretes, hanem azt a gyűjteményt, melybe egy rendes tanuló olvasmányainak szebb mondatait jegyzi föl magának.

Ilyen könyvvel minden tanulónak kell rendelkeznie, ha komolyan veszi a tanulást és szert akar tenni irodalmi műveltségre, a mi ma már úgyszólván *életszükség.* Nagy írók műveinek ismerése, jelesebb mondásaik följegyzése és ezek megtanulása egyúttal a legjobb segédeszköz dolgozataitok megírásához, mert olyan szilárd pontokul szolgál, melyekre biztosan támaszkodhattok. Igazi sententiák ezek, melyekből életbölcsest tanúlhatunk s azonfelül néha nemzeti jellemvonásaink is — úgyszólván — beléjük vannak lehelve. Valódi szellemi kincsalmaz egy ilyen gyűjtemény, ha abba a nagy elméktől szavakba foglalt igazságok rendszeresen vannak följegyezve. Olyan kincstár, mely a komoly tanulónak szellemi tőkéje egy részét is alkothatja, ha azt «vade mecum»-ának tekinti és gyakran lapozgatja. Én még ma, 20—25 év múltán is élvezettel olvasgatok néha deakkori emlékkönyvemben, melynek az iskolai életben nem egyszer igen-igen nagy hasznát veszem. De úgy hiszem, így van ezzel más is, hisz hányszor hallunk vagy olvasunk idézeteket, melyeket mi másként ismerünk s ilyenkor nagy megnyugvásunkra, sőt biztonságunkra szolgál, ha kinyitjuk könyvecskénket és ott hitelesen találjuk följegyezve a kérdéses sorokat.

Ajánlom nektek is, fiatal barátaim, csináltassatok magatoknak egy ilyen 1—2 ujjnyi vastag tiszta könyvet és jegyezzétek föl ebbe különféle

olvasmányaitok értékes gyöngyszemeit. Higyjétek el, jobb hasznát veszitek ennek, mint az újabban itt-ott már nagyon is elterjedt «Poesie»-nek, melynek értéket csak neves emberek sajátkezüleg följegyzett emléksorai adnak, ilyenekhez pedig ti csak elvéte juthattok.

Legzélszerűbb a csinos, erős kötésű könyvet, melyre belül szép czímlapot rajzolhattok, szakok szerint beosztani, hogy bármikor akadtok aranymondatokra, azonnal beirhassátok azokat az illető helyre. Felosztható pl. a következő szakok szerint: I. Barátság. II. Bizalom. III. Boldogság. IV. Csalódás. V. Dicsőség. VI. Élvezet. VII. Fájdalom. VIII. Gazdagság. IX. Halál. X. Küzdés stb. stb.

Íme bemutatok néhány gyöngysort az én deakkori «Emlékkönyv»-emből:

I. Hit, remény, szeretet.

1. Egy világot könnyebben építhetünk fel romjaiból, mint a hitet, ha egyszer szívünkben elveszett. (Eötvös.)
2. Kis hajó az én reményem, Se árbocza, se kormány. (Arany.)
3. Oh, a sír sok mindent elfed, Bút, örömet, fényt s szerelmet! De ki gyermekét szerette, Gondját sír el nem temette. (Gyulai.)
4. Három kincset szeress: Remélj, higj és szeress! (Szemere P.)

II. Becsület, erény, bűn.

1. Legföltöbbs kincs a becsület: Ha egyszer azt elveszted, Mindent elvesztettél. (Rádai G. gróf.)
2. Erénynek a szerénység az, mi a Szépségre lenni a fátyol szokott. (Garay.)
3. Bármint óhajtom is, hogy az összes emberi erények birtokában legyek, de semmi sincs, mit jobban óhajtanék, mint hálás lenni s annak látszani. A hála nemesak a legnagyobb erény, hanem szülője minden erénynek. (Cicero.)

4. Az erény bátran jár, hol a napfény derül;
A vétek csak bujkál s minden napfényt kerül.
(Kiss J.)

III. Mulandóság, élet, halál.

1. Élni szép! akár redő
Ül, akár ha fejlődő
Rózsa ül az arcokon. (Garay.)
2. Pallida mors æquo pulsat pede pauperum tabernas
Regumque turres. (Horatius.)
3. Szereted az életet? Akkor ne pazarold el az időt,
mert abból áll az élet. (Franklin B.)
4. Kitép, legázol a vihar
Kemény tölgyet, nyíló virágot. (Arany.)
5. Élni és nem remélni — jobb inkább nem élni.
(Ámáde L.)

*

Gyakorlati szempontból tanácsos — s ez nálam még sok helyen hiányzik — azt is följegyezni, hogy az illető írónak mely művéből irtuk ki az idézetet. Alkalmadtán e pontosságnak szintén hasznát vehetjük.
Dr. Sárffy Aladár.

A "CYNTHIA" HAJÓTÖRÖTTJE.

Irták: Jules Verne és André Laurie.

Átdolgozta Gaal Mózes.

10

— Azt hiszem, hogy a barométer nagyon alászállott — jegyzé meg Erik. — Ha ráérnék, elszaladnék Malárius mesterhez, hogy megnézzem.
— Hogy ne érnél rá, eredj csak — biztató Ottó, — lásd, mindjárt készen vagyunk a munkánkkal. Különben is elvégezném én, ha később találnál haza jönni.

— Jól van, akkor hát sietek... Nem tudom miért, de aggódom... Bárcsak apánk itthon volna már.

Útközben találkozott Maláriussal.

— Ah, te vagy Erik! — szólította meg a mester. Orvendek, hogy itt látalak, s hogy nem vagy most a tengeren. Éppen hozzátok siettem, hogy tudakozódjam utánad. Fél óra óta szörnyen alászállott a barométer. Soha ilyet nem tapasztaltam. Most 718 milliméter. Vihar lesz nemsokára.

Alig hogy Malárius szavait befejezte, távolról mennydörgés hallatszott, mintha gyászos nyöszörgés lett volna.

Az ég csodálatos gyorsasággal minden oldalról beborult. Nyomban reá irtóztatos erővel kitért az orkán.

A szél kiszakította az ablaktáblákat, leszedte a házak tetőit, fosztogatta a pajtákát. A cyclon körülbelül egy óráig dühöngött.

Hersebmék valamint a többi norvéi halászes családok minden gondolata azoknál időzik, a kiket a tengeren talált az irtóztatos vihar. Hersebmék gazda leggyakrabban egy nagyobbacska sziget nyugati partjánál szokott halászni. Körülbelül ezen a helyen látta meg hajdanában Eriket is. Azt hitték ugyan, hogy a vihar kitörése előtt me-

nedéket keresett a szigeten, de azért Eriknek és Ottónak nem volt nyugta.

A szomszédtól egy halászbárkát kértek kölcsön, s a hozzájuk csatlakozó Maláriussal elmentek, hogy Hersebmék gazdát felkeressék.

Kata asszony és Vanda aggódó szívvel néztek utánok.

A fjordon már elült az orkán, mint egy órai kerülőt kellett tenniük, hogy a halászbárkát a tengerre bocsáthassák. A viharkorbácsolta tenger úgy örvényezett a parton, hogy még gőzhajó sem szállhatott volna vízre, nem hogy egy törékeny halászbárka.

Vissza kellett menniük Norvébe.

Hersebmék gazdát hiába várták haza a szokott időben. A többi norvéi halász sem tért aznap este haza.

Szomorú egy este volt ez a Hersebmék családnál. Aggódásuk nőttön-nőtt. Nem feküdt le egész éjjel senki sem. Az éjszaka hosszú óráit kínos várakozásban virrasztották át, a tűz körül ültek némán.

Másnap a norvéi halászok, kik tegnap otthon maradtak volt, közös erővel felkészültek, hogy társaikat felkeressék. Valóságos kis hajó-raj volt a halászbárkáknak. Útközben számos halász bárkáját pillantották meg, de a Hersebmék nem volt azok között. Mind megmenekültek szerencsésen...

Hol maradt Hersebmék? Nem tudott róla senki semmit. Bizonyára vége van szegénynek, mert azok is, a kik megmenekültek, szörnyű dolgokat meséltek a cyclon dühöngéséről.

Elhatározták, hogy Hersebmékot felkeresik. Malárius mester is velök tartott, Erik és Ottó szintén, s még egy nagy barna kutya szegődött hozzájuk: Klaas, a Hersebmék hűségese házőrző ebe.

A mint a bárkákat a tengerre bocsátották, különféle irányban elszéledtek azok, egyik jobbra, másik balra, hogy a norvéi fjord körül elszórt számtalan szigetet kikutassák.

Mikor déltájban az öböl déli részén újra találtak, Hersebmékrol nem tudtak semmit, egészen nyoma veszett szegénynek. Abban állapotok meg, hogy haza mennek.

Erik hallani sem akart a hazamenetelről. Azt mondta, hogy a délre eső szigetet már átkutatta, most az éjszakaiakat veszi sorra. Malárius és Ottó helyeselték a szándékát. A halászok szerencsét kívántak nekik és haza mentek.

Két óra tájban, a mint egy szigetcskéhez közeledtek, a kutya dühösen elkezdett ugatni, kiugrott a bárkából s a szirtes sziget felé uszott.

Erik a sziget felé irányította a bárkát, s a kutya nyomán haladott, utána a többiek, Klaasnak üvöltése mind erősebbé lett, s végre megpillantották őt egy sziklaháton... valami emberi test feküdt a földön.

Hersebmék volt.

Vér borította, sápadt volt, mozdulatlan és hideg — talán meg is halt már... A hű kutya nyalta a kezét és keservesen nyüszített.

Erik leborult hozzá, s szive fölé tette a fülét. Hallgatózott.

— Él!... A szive dobog! — kiáltá.

Malárius az eszméletlenül fekvő halász jég-hideg kezét fogva, szomorúan rázta a fejét... No de nem akart semmit elmulasztani, hogy eszméletre hozza, elkezdte a lábát, karját, mellét hatalmasan dörzsölni, hogy a vért újra keringésbe hozza...

A szive csakugyan dobogott, melle emelkedett, s ajkai közül gyöngye sóhaj lebbent el.

Malárius és a kétifjú felemelték a földről, s gondosan a bárkához vitték... Mikor a bárka fenekére lefektették, Hersebmék felnyitotta a szemét.

— Vízet! — rebegé alig hallhatóan.

Erik pálinkát öntött a szájába... Ettől kezdett lassacskán magához térni, reá ismert a körülötte lévőkre, de nemsokára lehunyta szemeit. Újra visszaesett aléltságába.

Szerencsésen haza értek Norvébe.

Hersebmékot lefektették, jó erős levest készítettek neki Kata asszony, azt megette, egy üveg sört ivott... s aztán lassankint magához tért teljesen. Nem sérült meg halálosan, csak az alsó karja fízamodott ki, s egész teste érzékeny zúzódást szenvedett. Malárius megtiltotta a sok beszédet, hádd pihenjen.

Csakhamar csendes álomba merült.

Másnap röviden elmondta, hogy a hirtelen támadó vihar őt még a tengeren érte; sietett a part felé, de már késő volt; bárkáját iszonyú erővel csapta a sziklához, ő maga pedig a partra vándorolt ki, s ott elvesztette az eszméletét.

Szegény öregnek keserves gondolatai támadtak, a mint az ágyban feküdt, később is, mikor már felkelhetett, de nyomorék karját felkötve kellett hordania. A bárkája oda van, ujat nem csinálhat,

pénze nincs, hogy a gyárból vegyen... Mi lesz a családjával... Megrohanták a gondok... Eltöltötték kimondhatatlan keserűséggel.

Erik is látta, hogy minő komor jövő vár arra a családra, melynek ő olyan sokat köszönhet. Néhány napig még csak éltette szívét az az öröm, hogy megmentőjének az életét ő is megmentette... de aztán újra a régi gondolatok gyötörték.

Sokat törte a fejét azon, hogy mi módon könyvelhetne a család gondjain. Arra gondolt, hogy

elmegey Bergenbe, s beáll valamelyik hajóra matróznak, a mit keres, azt haza küldi.

Előbb tanácsot akart kérni Malárius mestertől.

Elmondta neki őszintén, hogy mi a szándéka: Bergenbe megy és beáll matróznak.

A derék öreg így szólott hozzá:

— Helyén van a szived, fiam, de ez a te szándékod még sem helyes. Mig itt akartál maradni Norvéban, s meg akartad osztani azokkal a jó emberekkel a sorsukat, nem szóltam semmit ellene, de miért mentél te matróznak, hiszen akkor is távol kellene tőlük lenned... Nem volna sokkal okosabb tovább tanulni, fényes pályá nyílnék meg előtted. Gondolkozzál édes fiam, nem szabad könnyelműen határoznod ebben a fontos dologban.

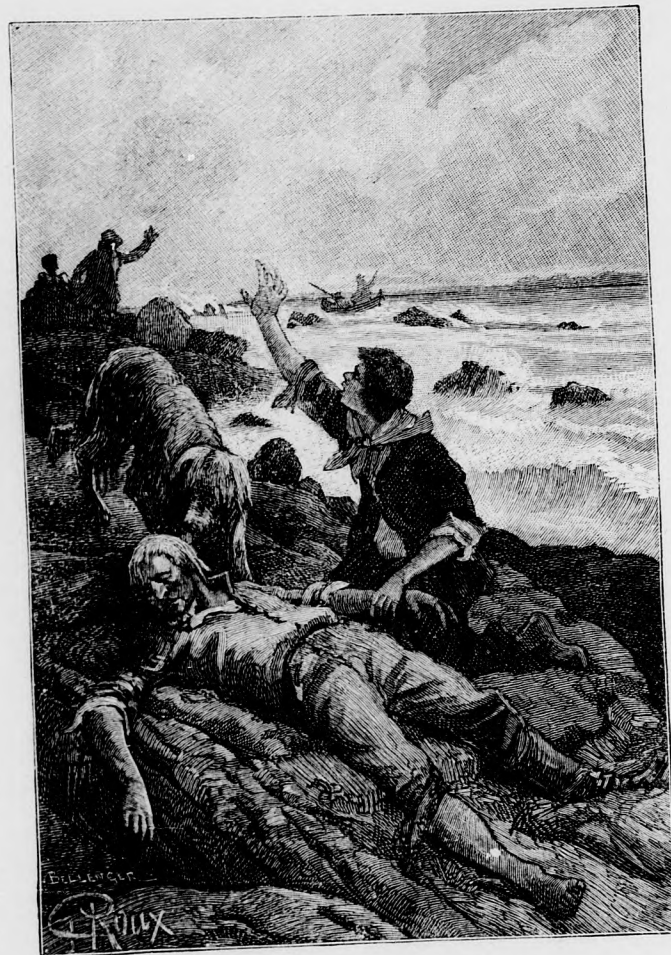
Azt persze nem mondta meg Eriknek a jó Malárius, hogy ő már tudatta stockholmi derék barátjával, a doktorral, hogy mi történt Norvéban. Harmadnapra megjött a válasz. Sietett vele Hersebmékhoz, s felolvasta nekik.

A levél így hangzott:

Stockholm, márczius 17.

„Kedves Malárius!

Nagyon szépen köszönöm, hogy tudattál engem arról a szerencsétlenségről, mely Hersebmék gazdát sujtotta a folyó hó 3-dikán dühöngő orkán alkalmával. Boldoggá és büszkévé tesz

„ÉL!... A SZIVE DOBOG!”

annak a tudata, hogy Erik ezúttal is, mint mindig derekasan viselte magát. E levélhez mellékelve küldök ötszáz koronát, kérlek, add át Eriknek. Mondd meg neki, hogy vegyen Bergenben egy szép halászbarkát, ha a pénz nem volna elég, tudasson engem haladéktalanul. A bárka neve *Cynthia* legyen, hadd emlékeztesse őt mindig fiúi kötelességére. Háza minden időben nyitva áll Erik előtt, ha kedve van tanulmányait folytatni. Biztos adataim vannak, s erős hitem arra, hogy szüleit fel fogom találni. A te öreg, hű barátod

Schwaryencrona.

El lehet képzelni, hogy minő öröm szállotta meg az elszomorodott családot. A doktor igen jól ismerte Hersebotm gazdát, tudta, ha egyenesen neki küldi a pénzt, aligha elfogadja. . . Egészen másként nézi, ha Eriktől kapja, mintegy emlékeztetőjeül annak, hogy a Cynthia hajótöröttje az ő fia . . .

Sokáig hallgattak . . . Kiki magába mélyedt . . . Erik lelke újra álmokat szőtt . . . Ha újra tanulhatna . . . de nem mert szólani, hogy apját valahogy meg ne szomorítsa.

Vanda törte meg a kínos hallgatást.

— Erik — mondá lágy, komoly hangon — neked nem szabad visszautasítanod a doktor úr ajánlatát! . . . Nem teheted, mert háladatlanság volna téled ennyi jótéteménnyel szemben; vétkeznél magad ellen is. Neked ott van a helyed a tudósok és nem a halászok között . . . Régóta gondolkodok én már erre . . . Ha senki sem akarta neked ezt szemedbe mondani . . . én megmondom! . . .

— Vandának igaza van! — mondá Malárius mester mosolyogva.

— Vandának igaza van! — ismétlé Kata asszony.

Igy dült el másodszor az Erik sorsa.

(Folyt. köv.)

Ó-RÓMAI ÉLETKÉPEK.

III.

A szülék és rokonok kérő imáit meghallgatták a kegyes istenek. A kis Lucius szemlátomást nőtt és fejlődött. Statinus isten jóvoltából megtanult állni, Abeona és Adeona istennők megtanították a járásra, Fabulinus isten pedig tiszta beszédre nyitotta meg ajkait.

Az atya, anya és a nővérek valósággal bálványozták a csacsogó fiúcskát, a ki görög dajkája, a kedves Charité oldalán és nővérei társaságában játszva sajátította el a görög beszédet, mely az akkori tehetősebb és műveltebb családok körében ép oly divatos vala, mint előkelőbb köreinkben manapság a franczia.

Nemzete nyelvének, a latinnak megtanulása

sem okozhatott neki nehézséget; környezete, a cselédség, a kis pajtások, kikkel érintkezett, általában latinul beszéltek, a körülötte hullámzó világban csak a latin szó járta, aztán meg atyja is szívesebben társalgott vele latin nyelven, bár nagyon ügyelt arra is, hogy kis fia a görögöt megtanulja.

Legkedvesebb pajtása volt Cajus, szomszédjuknak, T. Aurelius praetornak körülbelül négy éves fia, a ki gyakran felkereste kis barátját, viszont Lucius is szívesen látott vendég volt Aureliuséknál.

Ha találkoztak, egyszerre megkezdődött a játék. Előkeresgéltek csörgőiket, majd meg pásztorosdít játszottak. Sorba rakták a kis kecske-figurákat, a sor végére állították a furulyázó pásztort, s mivel a pásztor nem tudta használni ostarát, elővették a magukéit és addig hajtották a kecskéket, míg végre valamennyit levették a lábáról.

Aztán meg a kis katonákat állították harezvonalba, s ha ebbe a játékba is beleuntak, vagy karikáikat (trochus) futtatták meg, vagy koczkákat gurgatták meg a sima mozaikon, vagy pedig eltorzított álarczokkal rémitgették egymást.

Pajtás nélkül, egymagában is elszórakozott a kis Lucius, mikor édes anyja ajkairól a gyönyörű meséket hallgatta. Hogy ismerte már a kiesike Romulus és Remus történetét, mekkora szeretettel gondolt az ikrek jótevőire, a harkályra és a nőstény farkasra és mily esodálkozással hallgatta a Horatiusok és Curatiusok vitéz csatáját.

Élvezetes perczeket szerzett neki a művelt Charité is, a ki száz meg száz csudás történetet tudott elmondania jó istenekről, a görög hősről, a trójai háborúról.

Ha a szabadba vágyott, Charité kísértélte vele a házuk végén levő szép kertbe, a hol kedve szerint futkoshatott a zöld bokrok és a tarka virágok között, vagy felkereste a halastavat és nagy öröme telt abban, hogy a vízbe szórt morzsákkal a felszínre csalogathatta a fürgé halakat.

Arra is sokszor volt eset, hogy szülei vagy Charité társaságában a házon kívül tett nagyobb sétát. Magára öltötte ilyenkor biborszegélyű tógáját, nyakába akasztotta aranybulláját és neki egyenesedve, büszke testtartással lépegetett végig az utczák gyalogjáróin.

Nem érdekelte a körülötte hullámzó sokaság, csak egy helyre vágyott: a lármás Mars-mezőre, a hol sokáig el-elgyönyörködött a délezeg ifjak és izmos férfiak testgyakorló játékaiban és igazán boldog volt, ha otthon a kert ruganyos pázsitján

apró pajtásai társaságában lapdázás és discussió közben a felnőtteket utánozhatta.

Ily szórakozások között érte meg Lucius életének hatodik évét, azt a kort, a midőn az akkori szokás szerint a fiúkat iskolába szokták adni.

Szülei sokat töprengtek azon, hogy melyik iskola-mester — ludi magister, litterator v. grammaticus — gondjaira bízzák kis fiukat. A közelben több jónevű tanító tartott iskolát. Dicsérték Marius iskoláját a Forumon, számosan keresték fel az öreg Carvilius mestert, a ki a vicus Tuscus nevű utczában egy nagyobb vásáresarnok (basilica) oszlopos tornáczszögletében oktatta a gyermekeket.

A hosszú tanakodásnak végre is az lett az eredménye, hogy Lucius Valerius elvezette fiát Marius mesterhez, kialkudta a tanítás díját, a tanító figyelmébe és szigorúságába ajánlotta a gyermeket, a ki kíváncsi szemekkel bámulta az iskola butorzatát: a fatáblákba vésett betűalakokat, a számológépeket, a stylusgyűjteményt és a rossz tanulók rémét: a vesszőből font korbácsot.

A legközelebbi novemberi kalendán (nov. 1.), ekkorkezdődött a nyolcz hónapi iskolaév — Lucius Hispanusnak, a pedagógussá kinevezett rabszolganak kíséretében először lépte át az iskola küszöbét.

Kezdetben, míg meg nem szokta kis társait, visszatetszett neki a helyzet és az iskola szigorú fegyelmét szívesen feleserélte volna az otthon élvezett szabadsággal; de később, a megszokás első napjai után nagyon megkedvelte az iskolát és akkora szorgalmat tanusított, hogy néhány hét múlva már egész könnyűséggel karezoalta viasztáblájába az egyszerűbb betűket.

Érthető volt a kis fiú gyors haladása, mert otthon is ép oly alapos oktatásban részesült, mint az iskolában.

Hol atyja foglalkozott vele, hol meg kísérelője és házitanítója, az ügyes Hispanus taníttatta a betűk alakítására és a szótagoló olvasásra.

Jó emlékező tehetségével tanítója ismételt elmondása után játszva tanulta meg a XII táblás törvény főbb szakaszait, folyékonyan, könnyen és jól hangsúlyozva olvasott, szépen tudott írni, s csak egy esett nehezére: a számtan tanulása.

És ez nem is volt könnyű dolog. Elképzelhetjük, mennyire bonyolult volt a rómaiak számítása az ő nehézkes számjegyeikkel, melyeket a könnyű kezelés szempontjából össze sem lehet hasonlítani a mi tizes rendszerű számjegyeinkkel.

Mi p. o. ezzel a két számjegyel: 99 a lehető legrövidebben írjuk le a kilenczvenkilenczet; a régi rómaiak pedig e szám kiírására tiz (LXXXVIII) számjegyet használtak.

A mi számjegyeink között van zero (0), mit a régi rómaiak nem ismertek, és míg mi tizes számrendszerünk mellett játszva végezzük az összeadás, kivonás stb. műveleteit, a rómaiaknál ezen műveletek éppen számjegyeik miatt nagy nehézséggel jártak.

Nem esoda tehát ha Lucius is csak lassan haladt előre a számvetés tanulásában és Mariusnak meg Hispanusnak nagy fáradságába került, míg tanítványukat ujjainak használatára megtanították. Bal kezével és bal kezének ujjával 18-féle figurát kellett csinálnia, hogy ezekkel a 9 egyes (1—9) és a 9 tizes (10—20 stb.) számösszegeket jelezze. A jobb kéz és ujjai szintén 18-féle alakításban a százaz és ezeres számjegyeket jelezték.

Mikor már az ujjakkal való számolást (digitis numerare) elsajátította, megismertették vele a számológépet (abacus), egy rovatozott, négyszögletes kőlapot, melynek mélyedéseibe ide-oda tolató gombos fejű csontszögek voltak erősítve.

Ezen csontszögek bizonyos irányokban való mozgatásával végezte a kivonást és sokszorozást.

Kárpáti Kelemen.

MATINÉE ELŐTT.

Magánjelenet.

(Az előadó ünnepi öltözetben, fehér kestyűvel. Tükörbe néz.)

Így! . . . így . . . rendben van minden . . . Ég ura! Tekints le . . . Nézd mi szép e frizura! E hajszál itt, hogy hajlik, hogy konyúl, Miként a fű, ha az ég alkonyúl És esti szél fuvalma lengi át! . . .

(Féltérde ereszkedik.)

Hallgasd meg Isten óh e hő imát:

Engedd, hogy nálunk fönt a díszteremben,

— Midőn e férfi pódiumra lebben,

Kit en-magamnak mondhatok dicsőn! —

Engedd, hogy ott taps zúgjon bömbölőn!

A publikum kiáltja: «Szerző éljen! . . .»

S a taps-vihar dicsőségről regéljen!! (Feláll.)

Az újatatos fohász elhangza im',

Mert ezt rebesgetik csak ajkaim

Vagy egy hónapja, reggel, délben, estve,

Az ég urat könyörgve kértem esdve

Tapsért és «halljuk»-ért imádkozón! . . .

S a melyre vártam lázasan, mohón:

A szent nap végre lám megérkezett!
Magával hozva édes érzetet:
A «druckot»... ah! De nem a köznapit,
A mely a padhoz mindig úgy lapít!...
E «druck» oly édes!... Nem szorongató!...
Megszentelt druck!... könnyen felfogható!...
Tapsot nekem... Hol «éljen» s «ujra» szózat?
Mi az?... Mi csönd?... Nem érti senki szömat?!
Nem tapsol senki sem?... Miért?... hogyan!...
Az kell nekem!... Hát tapsolok — magam!!
(Bősen tapsol, miközben meg-meghajol. «Éljen szerző»... «Hogy volt!?...» «Ujra!» kiáltásokat hallat.)

... Elhangza im' a tapsvihar!... No lám:
Úgy megy minden, miként én gondolám!
Az «éljen!» zúgott, mint bős áradat,
Mely mindent rombol, zúz, és elragad!
A «hogy volt?!» s a taps túlbömbölt azon!...
Úgy, hogy beléje rándult — a karom!

(Virágot vesz fel az asztalról.)

A rendezői jelvény ime itt!
— Hogy bontogatja rózsás szirmai! — (Feltűzi.)
Mert tetszik tudni, rendező vagyok!...
... Főrendező! A dolgaim közt rendet tartani!
A rendezők közt rendet tartani!
Az ám nehéz!... Csak az a valami!
S e nagy állásra engemet jelöltek!
S megválaszták egyhangúan a jelöltet:
Ez *egy hang* én valék!... Hogyan?... Miért?
Az állást megvevém öt pengőért:
Elárvereztük! — És kitünt azonnal:
Csak egy szelíd balek van, kit haszonnal
Mégpumpolhat körünk!... No ez derék!
S egyhangúan főrendező levék!!
Ráment a zsebpénz!... Hátamon a esőd!
De nem hagyom állásom — a dicsőt!
Így úr vagyok!... Mindennek mestere!
... A meghívók?... «Nyomdába elvele!»
Megrendelém a meghívókat menten,
S midőn készen valának — elcipeltem!
Volt láрма, zaj!... Egyiknek drága!... Másik
Amért nagyon finom, azért csatázik!
Majd: Nem előkelő!... Nincs benne csin!...
Egyiknek nagy... másiknak meg kicsiny!...
S a szereplők?... Ah Istenem uram!!
Amért nevek kicsinyre nyomva van,
Vagy mért nevek fekete, nem — piros!
— Mért nem kék?... mért fehér a papiros?
Reám üvöltnek... hangjuk bömbölő!...
Majd meg az ének-kar robog elő:
Rám rontanak, mert nincsen rajt' nevek!
— E sértésért birkózzam meg velők!...
Ők azt kívánják kórusban dörögve:

— A karmester elől szaval hörögve —
«Mért nincs a meghívón a kar neve?
«Hogy rajt' legyen, megmondtuk eleve!...»
Itélj magad jóságos, nagy teremtő:
Hogy volna is rajt' mind a — harminczkettő?!

Aztán a pódium kerül a sorra.
Főrendezőnek itt is bent az orra.
Ácsokkal alkuszik szegény — hiába.
Sokszor röpül s földet se ér a lába.
Mig végül egyre rátalál!... A döre
Bőlesen kialkuszik vele előre:

Az ács meglátva mily kis árt kap érte,
Vasat s a fát ugyan soványra mérte.
Most jó csak ám a háború, a dörgés!
Van zaj, van láрма, mozgás és dübörgés.
«A pódium oly gyöngö!... Mégis drága!...»
S midőn a láрма legmagasbra hága
Az ének-kar jó kórusban dörögve,

— A karmester elől szaval hörögve —
Hogy ily rozoga pódiumra ök
Hangjuk hallatni meg nem nyerhetők.
Félnek, miként a híd előtt — a ló —
Ki is mondam: A kar lónak való!!
S mivel a ló dalolni képtelen:
(S ha már dalol, az szörnyű éktelen,
Elfogta őket a nagy gyötrelem.
És elhatározák karban dörögve,
— A karmester elől szavalt hörögve —
Hogy mert ök nem lovak, de fülmilék
S a pódium nem híd, mint ök hívek:
Tehát dalolni fognak... Ím a béke,
Melynek tüzen a nagy harag elége...

Most sorra jó a pódium huzatja:
Főrendező megy érte... Nem hozatja.
S midőn itt van, megvarrja — ő magában
Hogy kár ne essék a kör vagyonában...
Midőn ez is kész: Szőnyeg jó középén,
Azt a főrendező kölesönzi szépen.
S ha megkerül — tán — egy vagy két hó multán
— Jól összetörve, lenyiszálva, kurtán —
Azt fölteritni nem lehet szobára...
És mind e jónak öt forint az ára...

Ez még mind semmi... Ámde, hogyha végül
A sok kiadás semmikép se térül
S a kör kasszáján ott kísért a Sátán
S ajándékul deficitet hoz hátán, (Fejét vakarva.)
A kár a rendezőket terheli!
Fizetnek, míg a pénztár nincs teli.
A legtöbbet fizetem én. — Derék! —
Mert egyhangúan főrendező levék.

RÓMAI LEÁNYOK ÁLDOZATA.

(Kis szünet után.)

De mit... Csak nem búsulsz ezért talán?
E nagy állás hasznot is hord magán!
A szép lány mind velem lebeg be majd.
Megér egy szőnyeget!... Meg ennyi bajt!!

(Jobb karját fölteszi.)

Te kar!... Óh tőlem áldva légy... Ugyan,
Ha te nem léteznél: Miként s hogyan
Lehetne karba-öltve menni ma?...
Isten! Feléd repült a hő ima:
Ah... Egy főrendező igaz fohásza.
Te áldva légy, a kart, hogy megteremtéd!
S megszántad egy főrendező keszervét!
Mert nékem az esupán vigasztalóm,
Hogy a miért szenvedtem sorvadón
A meghívó s a pódiumnak árát;
Amért szabó levék, hogy a kör kárát
Szűkítsem egy kissé... meddig lehet;
Mért tönkretettem egy jó szőnyeget;
Az mind búsás kamattal lesz fizetve,
Mert minden szép leányt e kar vezet be!
Mint Brutusé, többet tesz így e kar,
S habár a multban Cæsar tőle hal',
Halálnál rémesebb az én karom,
Ahová ő vezet — az unalom!...

(Rajtakapja magát... köhéscsel.)

Hm... hm... hm... hm... Ne felejtse jó öreg:
Ezzel csak önmagad esüfolva meg, (Fejét üti.)
A te műved nem unalomnak pokla,
Ne tedd magad hát Brutusszal egy fokra!

(Kidülesztett mellett.)

Mit Cæsar s Brutus?... Nekem bliktrik ök,
Sohsem valának hisz — főrendezők!!

Tanulmányozzuk egy kissé a dolgot...
— Hja annak, ki sokszor lányok közt forgott,
Nem kell tanulni, hogy miként, miképen
Lehet a szép leányt vezetni szépen, —
De én... habár főrendező nevem,
Nem sokszor forgolódtam ily helyen!

(Széket vesz elő.)

Tegyük fel, hogy e szék a lány... E perczen
A szép főrendező — én — arra lebben!
Fejem lehajtom... megmondom nevem.
«Mi szép, hogy nagysád itt van e helyen!...

(Meghajol a szék előtt és annak mondja.)

Felöltőjét mosolygva hordom menten,
És csak midőn már tőle messze mentem,
S a ruhatár előtt állok — magam!
S ruhájaért elmegy vagy tíz vasam:
Halkan sir a főrendező-kebel...

Majd meg megint felé jövök közel
És karját kérem lágyan, boldogan!

(A széket karjára ölti.)

S midőn keze az én karomba' van:
Megindulok!...

A széket maga után vonja és a következők alatt folytatja járkál jobbra,
balra, a széket húzva.)

«Hogy és mint van szép nagysád?»

Ő így felel: (Máshangon.)

— Lesz itt ma jó multság? —

«Igen, kisasszony!...» — Ah be jó, be szép! —
E perczen a mamája közbelép.

(Kissé sívító hangon.)

«Ez nem jó hely!... Ah!... Jobbat kérek én!...»
És mit tesz a főrendező szegény?
Kivánatuk beváltja ime szépen...
— Köszönöm! — «Köszönöm... oh!»... «Semmi
[kérem!]»...

Már tízre jár!... Öltözz fel és előre! (Előveszi az óráját.)
Hogy megérkezz a kiszabott időre. (Kalapját felteszi.)
Szébb ifjú embert földünkön ki látott? (Tükörbe néz.)
Főrendező!... Hódítsd meg a világot!

Földes Imre.

RÓMAI LEÁNYOK ÁLDOZATA.

Képtünkhoz.

A tapasztalás azt mutatja, hogy a vallásos érzés a női nemből erősebben ki van fejlődve, mint a férfiakban. A nő gyöngesége érzetében szent gyönyörűséggel alázkodik meg az égi hatalom előtt, lelke fogékony a hit misztikus költészetére iránt, áhitattal merül el abban és szeretettel ömledezik imában. Így volt ez mindenkor. Ennek következtében a rómaiak nagy részt juttattak a nőknek a vallás gyakorlásában. Az imákban, áldozatokban és egyéb rituális szertartásokban bőséges részt vettek, a mi Rómában esakis a szabad polgároknak volt joga. Igaz, hogy a kultusz egyes ágaiából kizárták a nőket: így Herkules templomába nő nem léphetett; de ennek fejében a «Bona Dea» misztériumai kizárólag női ünnepek voltak, férfiember ide nem tehetné lábát, sőt még a férfiakat ábrázoló képeket is lefüggönyözték.

Szép jelentősége volt a nők áldozatainak. Áldoztak a jegyesek az egybekelés előtt, áldoztak a házastársak az esküvő után, áldozott ott a hitves, ha férje szerencsésen hazatért a harczból, vagy hosszú utazásból. De különösen bájos költői szín ömlik el azon az áldozaton, melyet a felserdült leánykák mutattak be.

Miben állt ezen áldozat? A hajadonok Venus

istennő szobra elé járultak, az oltárra rakták bábuikat, tarka labdáikat s egyéb játékszereiket, azután elfohászokdták szívük kívánságát. Nyilvánvaló ez eljárás értelme. A leánykák azt jelzik vele, hogy elmúlt már az idő, mikor bábuikat becézgették, labdáival játszadoztak: oda a gondtalan, játékos gyermekkor! Lemondanak a játékszerekről, mert idején valónak látják, hogy komoly szemmel nézzenek a világra és hivatásukra gondoljanak. Viszont azonban kárpótlást könyörögnek Venus istenasszonytól: derék, boldogító férjet, kinek oldalán mint hitestársak, boldogan és megelégedetten fognak élni.

A római leányoknak ezen költői szépségű, kedves áldozását mutatja be *Coomans* megkapó képe.

PARTRA SZÁLLÁS.

Nansen utazása lábszánkón Grönlandon keresztül.

Közli: SZIVOS Béla.

Előre, északi irányban.

Megint eszkimók mutatkoznak. Tűért húst. A tű nélkül maradt törpe. Tengeri madarak. Északi fény. Kihalt falu. Sok jéghegy.

Sokáig haladtak Nansenék tovább északi irányban, miközben roppant nagy függőleges síma jégfalak mellett csónakáztak el, a melyek a szárazról nyúltak ki a tengerre.

Egyszer erős halzsirszagot hozott orrukba a szél a partról. Mindjárt gondolták, hogy itten körül megint eszkimók tanyáznak s csakugyan nemsokára megpillantottak néhány kunyhót, azok körül pedig egy csapat eszkimó asszonyt meg gyermekét.

Hanem a mint ezek észrevették az európaiak közelgő csónakját, rémülten elkezdtek kiabálni, összekapkodták féltős holmijaikat, nevezetesen a főkabóróket és szárított húst s kétségbeesett sikoltozás közben hanyatt-homlok felrohantak a parti sziklákra.

Nansenék sokáig hiába integettek nekik, hogy ne féljenek, jöjjenek elő stb., az eszkimók nem mozdultak, csak esendesen bámultak lefelé. A mint azonban egy üres bádogdobozt mutogattak nekik, annak már nem bírtak ellenállni s lassanként, ámbar nagyon óvatosan, oda szállingóztak a csónak közelébe, mely e közben kikötött.

Végre egészen megarátkoztak az eszkimók s rá-rá kezdték azt a különös bögést, a mi náluk a csodálkozást és örömet jelenti.

Nansenék kiszállva, szétnéztek az eszkimó kunyhók közt, hol férfit, egyen kívül csakugyan

nem találtak, nyilván mind kin kalandoztak azok szanaszét a tengeren halászni, fókát fogdosni. Egy férfi mégis volt otthon, egy esodálatos, pár lábnyi magasságú törpe, a kit itthon mutogatni lehetett volna s a ki alig ért az európaiaknak derekig, de azért ennek a parányi emberkének ugyancsak takaros kunyhója volt; úgy látszik, valami élőköltség lehetett a faluban.

Észre vevén Nansen, hogy sok szárított fókahús van az eszkimóknál, jelekkel tudokra adta, hogy szívesen eszerélné tőlük húst, ő meg tüt adna érte.

A mint ezt az eszkimók megértették, halomszámra hordták a fókahúst, s örömeben majd nem tudott hova lenni, a ki egy fokaoldalért egy tüt kaphatott.

Utasaik csakhamar jól meg is szedték magukat fókahússal, azután pedig, mivel nem akarták az időt tölteni, csakhamar tovább folytatták útjokat, mivel az idő is nagyon kedvező volt.

Már jól behaladtak a tengerbe, midőn észrevették, hogy valaki ugyancsak lélekszakadva csónakázik utánuk. Nemsokára megismerték, hogy az bizony senki más, mint a kis törpe, a ki megtudván, hogy az európaiak húsért tüt adnak, ő is haza koczogott egy jókora darabért, de mire a partra ért, már akkorára szerencsétlenségére elveztek a tús emberek. De a törpe nem csüggedt, csónakra kapott s utána az európaiaknak! Hanem szegény hiába mutogatta nekik messziről a nagy darab húst, hiába integetett, hogy megálljanak, biz azok már nem álltak meg, mert siettek s ilyenformán a szerencsétlen kis törpe tű nélkül maradt, pedig Nansenék messziről még nagyon sokáig látták, hogy mily kétségbeesetten igyekszik utánuk szegény emberke, míg végre aztán egy nagy uszó jégdarab mögött végkép elmaradt.

A partnak ezen a részein óriási mennyiségű tengeri madár fészkel, nevezetesen a különféle fajtajú és nagyságú sirályok, melyek oly roppant lármát csaptak, hogy még éjszaka sem lehetett aludni tőlük. Fiaik már épen anyányiak voltak, mégis keveset tudtak Nansenék fogni, mert ezek a madarak a sarki rókától való félelmükben, a szikláknak csakis oly meredek helyein költenek, a hova madárnál egyéb alig juthat. Mindazonáltal sikerült néhány fiókot levenni, egy csomót pedig löni, melyeknek húsa valóságos csemege számba ment a sok szárított eledel után.

Most már az *északi fény* is mind gyakrabban s mind szebben látszott. Felséges, meglepő tünevény volt ez, a mihez foghatót ember alig képzelhet. Hosszú, hullámzó kévekben tündökölt a csodás fényesség az égen, mely sokszor úgy látszott, mintha két lándzsával fegyverzett tábor csatázna egymással, hol egymásnak rohantak, hol visszahúzódtak, olykor pedig mint egy adott jelle gyorsan czikáztak egymáson keresztül-kasul. Sokszor úgy látszott, mintha nagy csomó tüzes lándzsa repülne ki egy helyről, majd hirtelen elsötétedett minden, hogy a pompás jelenség megint elülről kezdődjék.

Még az eszkimók csodálkozását is nagy mértékben felkölti az északi fény nagyszerű tünevénye s azt hiszik, hogy nem egyéb az, mint elhalt kisdetek lelkének a gyülekezete, a mint azok egymás közt táncmulatságot tartanak.

Augusztus hó 8-án egy kellemes kis helyre értek Nansenék, a melyet mindenfelől hegyek környeztek s olyan volt mint valami kert, még egynéhány virág is nyílt benne. Több sajátságos kőoszlop is állott e kis völgyben szanaszét.

E védett helyet ügylászik valami eszkimó csapat valamikor szintén felfedezte s faluhelynek választotta, mert kunyhók ott látszottak szanaszét. Hanem hát maguk az eszkimók hová lettek? Megfeleltek erre azok az emberesontok, a melyek a kunyhókban és környékükön szerte hevertek. Szegény eszkimókat bizonyosan az éhség vagy valami ragály pusztíthatta ki s most pusztán állott a telep.

Nansenék megdöbbenve hagyták el ezt a helyet, melyhez hasonló szépségűt még nem találtak Grönlandban s íme ehhez is milyen szomorú esemény története fűződött.

Ezután egymást érték az uszkáló jéghegyek. Az egyikből egy roppant darab szörnyű robajjal épen akkor szakadt rá egy nagy jégtáblára, mikor Nansenék azt meg akarták kerülni. Most már

nem lett szükség a megkerülésre, mert a leszakadó jég pozdorjává törte a táblát s szabad lett a víz. Ha azonban Nansenék csak egy percczel előbb járnak, bizonyára sem magukból, sem csónakjaikból nem maradt volna hírmondó sem.

Egy jéghegyre, a mely mozdulatlanul állott a tengerben, fel is másztak, hogy onnan a tájat jobban áttekinthessék. Egy óranegyedig tartott a gerinczre való feljutás, mely meglehetősen sik volt, kemény, összeállott hóval borítva. Ez a hegy 70 méternyi magasságra emelkedett a tenger színe felett, míg a víz alatti része legalább hatszor annyi lehetett, a szélessége pedig vagy 1000 méternyi volt a derekának. És ilyen jéghegyek — még nagyobbak is — ezrével és ezrével uszkáltak a partok körül.

A jéghegy tetejéről felséges kilátás nyílt, csupa tündöklő hegyvidékre, csak hogy ezek a hegyek mind jégből állottak.

A tengeri utazás bevégeződik.

Partra szállás. Baltó elbizakodik. Bepillantás Grönland belsejébe s annak ijesztő képe. Az ivóvíz.

Augusztus közepén végre olyan helyre értek a partnak, a hol elhatározták, hogy a további észak felé való hatolást abban hagyják s most már az utazás tulajdonképeni céljára térnek, t. i. Grönland ismeretlen belsején lábszánkó segítségével áthatolni a nyugoti parton fekvő *Godthaab* nevű, európai emberek által is lakott telepítvényig, a melynek Nansen számitása szerint épen szemközt kellett feküdni s a mely utat 5—6 hét alatt reméltek megtenni.

Tehát végleg kiszállottak a partra, hol sátorot ütöttek s előkészületeket tettek a nagy útra. Ez a hely meglehetősen barátságos volt, mert a part környékén, jó darab területen nem volt sem jég, sem hó s kövér mohok díszlettek mindenfelé, úgy hogy Baltó, az egyik lapp, egész vérszemet kapott s azt hitte, hogy már minden veszedelemnek vége, hiszen majd olyannak látszott ez a térség, mint az ő kedves szülőföldje, a hol hajdanában iramszarvasokat legeltetett. Annyira ment pedig Baltó elbizakodása, hogy egyszer csak odaadta pajtásának, Ravnának, az újtestamentumot, hogy viselje gondját, neki már arra semmi szüksége sem lesz.

Baltó ugyanis egy lapp nyelvű újtestamentumot hozott magával s az egész úton, mikor csak valami veszedelmesebb helyhez értek, a mennyire csak lehetett, mindjárt elővette a szent könyvet s nagy buzgósággal olvasgatott belőle, a mint mondta:

készült a halálra. S íme most már, mihelyt hite szerint elmúlt a veszedelem, egyszerre megcsökkent a Baltó buzgósága s terhesnek találta a kis könyvet. Megmagyarázták azonban neki, hogy még csak majd ezután következik a fekete leves, jó lesz hát el nem bizakodni. Mire Baltó megszomolyodott s megint csak magához vette a kis könyvet s a káromkodással is felhagyott, a mire pedig mostanában már nagyon rá kezdett állani a szája.

Felmászva egy magaslatra, betekintettek Grönland ismeretlen belsejébe, a min keresztül kellett utazniok, hogy a nyugoti emberlakta parthoz eljuthassanak. S bizony az a kép, a mely előttük feltárult, épen nem volt valami kecsgetető. Egy óriási, végtelennek tetsző térség tünt fel előttük, a mely csupa havas jéggel volt borítva és sehol még csak egy kopár szikla sem látszott benne, sem semmiféle életnek még csak nyoma sem. Nyugot felé, ügylászott, folyton gyengén emelkedett s borzasztó hideg, zordon levegő áradt róla az enyhébb partok felé. Valóságos halál országa.

S e mellett felülete korántsem volt síma, hanem tele egyenetlenségekkel, jégrögökkel, kisebb-nagyobb hasadékokkal, tehát a lábszánkózásra egyáltalában nem ígérkezett valami kellemes és kényelmes út.

A mint a parton a sátor felütöttek, Nansen egyik társával kémszemlére indult ezen jeges területre, hogy annak természetét kipuhatólja s a mennyire lehet, valami utat keressen, a merre majd a szánkákkal is elindulhatnak.

Bizony a dolog épen nem volt valami kecsgetető. Némely helyen roppant széles hasadékok voltak a jégmezőn, színi megteleve olyan puha hóval, hogy az egyes embert megbirta ugyan, de a botot nagyon könnyen bele lehetett szúrni, másutt egészen üresen tátongott a feneketlen hasadék s ha az ember az ilyenbe beletalál esni, akkor vége. Nansen egyszer bele is futott lábszánkójával egy ilyen mélységbe, de szerencsére igen keskeny volt az s a vállai fentartották, úgy hogy nagynehezen megint ki tudott vergődni belőle.

Némelyik hasadékon valóságos jéghidak vezetnek keresztül, de ezek rendszerint olyan keskenyek voltak, hogy csak négykézláb mertek rajtuk átesészni, még pedig úgy, hogy kötelet kötöttek derekukra, a melynek végét az egyik a partról kezében tartotta, hogy ha lezuhanna is a másik, a feneketlen mélységből vissza lehessen húzni. Jó távolról egy havashegy tünt elő s ezt akarták

A JÉGHASADÉKON ÁT.

Nansenék megmászni, hogy onnan Grönland belsejébe még jobban betekinthessenek s talán alkalmasabb utat fedezhessenek fel.

Sok baj és veszedelem közben haladtak előre, mialatt sokszor vállig is leszakadtak a hóba, honnan alig birták egymást kihuzgálni.

(Folyt. köv.)

KERÉNYI FRIGYES.

A *Tanulók Lapja* számára írta Gál Rezső.

Vallásos szelleme is gyakran megnyilatkozik költeményeiben. Azokat az érzelmeket, melyek szívében honolnak és melyeket a legtisztább, legszébb érzelmeknek tart, a vallással hozza kapcsolatba. A vonzalomról úgy nyilatkozik, hogy «*imádkozás a tiszta vonzalom*», midőn pedig a magyar zászló alatt a felemelő érzések ezernyi raja tódul lelkébe, azt véli, hogy *kápolnában* áll. Arra is int, hogy a teljes elhagyatottságban levő bátran forduljon Istenhez, ott vigaszt és sebeire irt talál.

Midőn esalatra álnokul
Vérző szíved beteg,
Es benne vívnak égetőn
A sebzett érzetek,

S nincs jó rokon, ki értené
Kínod sóhajait;
Nézd csendes éjben a nagy ég
Kigyúlt esillagjait.

Ott fenn keress vigasztalást!
Istennek népe mind —
S békét csepegtető, szelíd
Szemekkel rád tekint.

És végül említsük meg jellemének alapvonásait közt a demokratizmust, mint a melynek igen gyakran ad kifejezést. A negyvenes évek fölfelé rohanó korának fogékony lelkű gyermeke, a magyar szabadság ügyének kitartó munkása, Petőfi

Sándor barátja volt: hogye lett volna tehát demokrata szellemű? Az egyenlőség és testvériség eszméje ép oly hatással volt lelkére, mint a szabadság eszméje, semmivel sem tartotta kisebbnek azt emennél. Nem izgat ugyan és vak rajongással nem zeng díshymnust a «respublica»-nak, más szóval: nem a dolog gyakorlati oldalát ragadja meg, hanem — bár itt-ott megemlékezik főuraink külföldieskedéséről — többnyire magának az eszmének érdekében szól. (Az életből. Fenn és alant.) Az az eszme is foglalkoztatja, a mely Petőfi lelkét is áthatja, midőn lelke megtisztul a szenvedély salakjától. Petőfi t. i. azt mondja, hogy nem az az ő célja, hogy költeményei a főúri ház könyvtárában foglaljanak helyet, hanem a népek munkál, annak szenteli vigasznyújtó működését. Kerényi is elsuhan az úri ház tereméből és a fekete kenyeret evő pórt keresi fel, kinek szüksége van vigaszára.

Vigasz! Mást vigasztal a költő, mikor a maga lelke is sajog! Nincs nagyobb keserűség az emberre, mint az, hogy nem értik meg, hogy nem méltányolják. És a költő igen gyakran van e keserűségnek kitéve. Hogy többet ne említsünk, ime, Katona esete. Az az ember, ki nemzetét a «Bánkban»-nal ajándékozta meg, észrevétlenül éli napjait; a lángész, mely hatalmas alkotásával drámairodalmunk terén új korszakot nyit meg, szöbe sem jön az immár a feledékenység homályában levő vetélytársak mellett.

Kerényit is — elítélték. A kritika, a mely sújtotta, nem volt tárgyilagos; *célja* volt, hogy sújtson, csak azért, mert a költő igaz barátja barátainak. Petőfi és társai ellen intézték akkor a heves irodalmi támadásokat; Kerényi is ide tartozott, neki is lakolnia kellett. Az elfogult kritika minden költői tehetség nélkül szükölködőnek nyilvánította, eltagadta költeményeitől még a jóakaratot is. Elképzelhető, minő hatással volt ez Kerényi érzékeny lelkére. Elkeseredett; csaknem kétségbe esett. Romba döntötték azt a szép, ábrándteli világot, melyet ő képzeletében a költészetéről alkotott, és most szomorúan kell tapasztalnia, hogy

Itt meghalhat énekével
A dalos magában.

Mi más az, mit ekkor mond a költőről. Nem énekei többé, hogy «a dalvilág boldog világ»; immár belátja, hogy

Mit dícsően álmódott magában,
Testesülve nincs sehol jelen.

Elkeseredése szilajabb mérveket is ölt. Egyéb csalódásáról is ingerülten emlékezik meg: mindenben a *költő* lenézését látja. Sőt nemzetét is megtámadja, a miért nem részesíti figyelembe a költő szavát. Boldogtalansága egész szívét el-tölti; szörnyen fáj neki a mellőztetés.

Az élet zúg, énekre nem figyelnek!
Magyar dalostól a szerenese fut,
Szép gyöngyért az összetört kebelnek
Nem fognak adni szívet s koszorút!
Mióta dal foganzik kebelemben,
E rémes szó minduntalan kísér,
És metsző hangon egyre gúnyol engem:
Virágtalan lomb a sötét babér!

Majd szinte kétségbeesetten veti fel a kérdést:

Miért hozta, lelkemet zilálni szét,
A kétkedés csapongó vesszejét?
Mért jó az élet a komoly valónak
Izmos kezével rázni ágait?
Hogy róla minden, minden elszakadjon,
Mit földi szárnyon égbe vitt?

Hanem, szerenésére, kedélyének ez az állapota sem tart soká. A költészet iránt érzett vonzalma győzedelmeskedik, nem fél többé az ellenségektől. Szép az ellentét:

Szent képzelt, vedd vissza, a mit adtál,
Pár egyszerű dal volt egész kegyelmed;
És add meg azt, mit érte elragadtál!

Kedvelt fiú tenálad úgy se voltam,
S talán, miként sok jobb is e hazában,
A néma légnak hasztalan daloltam.

De nem, óh nem, hadd zengjek bár a légnak:
Szent képzelt, vezess, ne hagyj magamra!
Legboldogabbak, kik tüzedben égnak.
És ismét zengi a hazát, zengi a vonzalmat.

Kerényi költeményeinek másik csoportjába vegyes tartalmú, de nagyjából elbeszélő költemények tartoznak. Az elbeszélő költeményeken kívül találunk költeményei gyűjteményében egy-néhány *epigrammát* is, a melyek elég ügyesen vannak ugyan megszerkesztve és olykor szép gondolatokat is tartalmaznak, de — nem felelven meg a költő kedélyvilágának — nem valami magas színvonalon állanak. Szól bennök a hazáról, majd a vonzalmat éneklí, s ezek lyrai epigrammák, mások pedig, melyekben többek közt a zsarnokságot, fősვნéséget, unalmasságot és embergülyöletet állítja pellengérré, a gúnyoló epigrammák fajaikat mutatják.

Elbeszélő költeményein két hang vonul végig:

egyik enyelgő, pajzán, kiesinyes dolgokat meg-ragadó, a másik pedig fájdalmas, merengő, szenvedéseket ábrázoló. Az előbbieket (*Első hó, Ör-legény, Kakuk, Útravaló, Honi kebmék, Lefűtt kalap, stb.*) gyakran lyrai hangulatúak, rövidek és rendszeren csattanós végűek. A hang melegségénél fogva a legsikerültebbnek mondható a «*Halászfű*» című. A halászfű elengedi a szép potykát, kedvese hangját vélvén hallani, siet ennek üdvözlésére, de a dal a nagyságos asszonytól jön s «mostan se csók, se hal». (Folyt. köv.)

IRODALOM.

Színművek könyve című munkájára boesított ki előfizetési felhívást dr. Boros Gábor deési igazgató. E mű első részlete annak a nagy munkának, a mely a *világirodalom költői és prózai műtermékeinek* tartalmilag hű, de lehetőleg *rövid kivonatát adja*, mintegy 15—18 ívnyi terjedelemben 81 író 226 drámai művének (szomorú-, vig-játék, színmű, népszínmű, bohózat, drámai költemény) tartalmát nyújtja rövid vázlatban.

Írója első sorban az iskola szükségletét tartja szem előtt, hogy a tanulók a világirodalom nevezetesebb színműveit, azokat is, a melyekhez nem juthatnak, legalább tartalmilag megismerjék és hogyha már olvasták, de idők múltán elfeledték, e füzet útján könnyen visszaidézhessek emlékezetükbe.

Előmozdítja az irodalmi tájékozottságot is az által, hogy alkalmat nyújt hasonló tárgyú művek összevetésére, a minők Attila Bessenyeiél és Corneillenél, Zrínyi Jókainál és Körnernél, Mátyás király Gaál és Szentjóbinál, Mohammed Bolyai és Kisfaludy Károlynál, Salamon Vörösmarty és Váradynál, Iphigenia Euripidesnél meg Racine-nál és Goethenél stb.

A mű ára füzeve 1 frt 20 kr., kötött példány ára 2 frt 20 kr. Gyűjtőknek 10 előfizető után tiszteletpéldány jár. Az előfizetés összege lehetőleg márcz. 1-ig Gálócsi Samu könyvkiadó címére Deésre utalványon küldhető be.

A Magyar Nyelvőr februári számának fölöttébb gazdag a tartalma. Megnyitó cikkelyében Balogh Péter Gulyás István debreczeni tanár új kísérletét bírálja, melyet a határozók osztályozására tett. *Gombóc* Zoltán folytatja alapos tanulmányát a jelenkori nyelvészet alapelveiről. *Kómos* Ignác a csollák, szaraha, csanak, kolponya oszmán-török jövevények eredetét puhatolja, *Joannovics* György pedig nagy éleslátással intéz vágásokat több közkeletű germanizmus (föllép, megszívvel, meglepetés, nap nap után, a mi, a mely, rendőri hírek) ellen. E számban foglal helyet *Kalma* István pályamunkája «A mohácsi nyelvjárás», melyet a Nyelvőr pályázatán II. díjjal jutalmaztak, úgyszintén a nyelvtani műszók jezyzéke is. Nyelvújítási adatokat közöl Szabó Béla Dugonics András műszavairól, Kimmach Odón (Pethe Ferencz műszavai) és Rechnitz Ignác. *Vozári* Gyula e számban végzi be aknázását br. Kemény Zsigmond szókincséből. Adatokkal gyarapítják a német-magyar szótárt Simonyi, Csúzi Antónia, Czuczsa János; különösen érdekes *Tóth* Béla, ki a «Katzenjammer» pótlására a «borcsömör» és «maeskanyször» és *Csapodi* István, ki a «morgue» szó helyett a «tetemező» szavat ajánlja. A magyarázatok, helyreigazítások rovatába

írtak *Tóth* Béla (Bence), *Bálint* Kelemen (duttján), *Csapodi* (vakfűl), *Nagy* Lajos (bitangságba venni), *Csefkó* Gyula (mazur, kőtés, kész van, sok lúd mit is győz?), *Lukács* Lőrincz (Gyöngyösi István és a Nyelv-tört. szótár), *Rechnitz* Ignác (boron-szöszön, mi sem). A népnyelv hagyományok rovatát töltik: *Kovách* Albert hevesmegyei ruhanevekkal és mesterműszókkal, *Zilahy* József tordamegyei s/ólásokkal, *Kimnach* Odón jársági, *Trencsény* Lajos beregi, *Turcsányi* Andor vasmegeyi tájszólásokkal. A szerkesztőség végül pályázatot tűz ki egy 100 és két 50 koronás díjjal valamely *helyi nyelvjárás* leírására, melyet eddig még tüzetesen nem írtak le. Terjedelme ne legyen több egy nyomtatott ívnél. *Határidő május 1.* A Nyelvört az önképzőkörök különös figyelmébe ajánljuk.

Mária Terézia kora. «A magyar nemzet története» című tíz kötetes nagy munka a legjelesebb írók tollából került ki, mely mű terjedelmére nézve is legnagyobb az eddig megjelent magyar történelmi munkák között. Ezt a kötetet *Marczali* Henrik írja. A korszak *Mária Terézia* atyjának, a Habsburgház utolsó férfitagjának III. Károlynak trónralépte körülményeinek ismertetésével kezdődik és igen behatóan ismerteti a Rákóczy mozgalomra következő csendes évek történetét, midőn a kétségbeesés harcáta lemondás, a levertség követi. «A nyalka kurucz, a ki büszke volt, miként a strucz» — szögre akasztja kardját, bánja is már, ha darabokba tépik a magyar szabadságot; többé fel nem kerekedik annak megvédésére. Ezekhez a füzetekhez csatolva van egy színes kép «A magyar katonák a hét-éves háboruból»; «József és Lipót főherczegek» *Battoni* egykoru festménye után; «A pétervárad iütközet» *Huchtenburg* metszete, *Ernst* Lajos gyűjteményéből. Ezen kívül majdnem minden lapra esik egy szövegkép. Egyes füzet ára 30 kr. Kapható minden hazai könyvkereskedésben.

VEGYESEK.

Krónika.

- Márczius 2. 1817. *Arany* János szül.
1833. *József* főherczeg szül.
« 3. 1823. *Andrássy* Gyula gróf szül.
1858. *Bajza* József †.
1879. A szegedi árvíz.
« 5. 1326. *Nagy* Lajos király szül.
« 7. 1839. *Pázmándi* Horváth *Endre* †.
« 10. 1523. I. *Ferdinánd* szül.
« 11. 1825. *Pákh* Albert író szül.
« 12. 1810. *Hunfalvy* Pál nyelvész szül.
« 13. 1741. II. *József* szül.
« 13. 1571. *János* Zsigmond †.
« 15. 1848. *Pesten* kihirdetik a sajtószabadságot.

Híres emberek kedvelt eledelei. Keresztelő szent János tudvalevőleg sáskát és vadmézet evett, Zoroaszter kenyeret és zsászt. Plátó rendszeren csak mézet, kenyeret és gyümölcsöt evett. Hannibal az olajbogyót szerette, Sulla ellenben nagyon inyes volt és vadszamárhúst, falernumi nagyon többre tyúkot, struce agyvelőt, darút és apró csigákat kedvelt. Mohamed az ürühúst és tejet mindennel többre becsülte, *Nagy* Károly a vadpecsenyét. IV. *Henrik* francia király feltűnően sok dinnyét és osztrigát fogyasztott el. XII. *Károly* svéd király a vajas kenyeret. *Nagy* *Frigyes* a polentát. II. *József* császár az omlettet és süteményt szerette. I. *Napoleon* naponként 20—25 csésze kávéval ivott meg. I. *Vilmos* német császár osztri-

gából evett sokat. Goethe a pezsgót, Schiller a sonkát, Klopstock a lazacot és borsót, Lessing a lencsét nagyon szerette. Byron napjában csak egyszer étkezett s ebéde főképp régi chester sajtból, ugorkából és salátából állott. theát pedig sokat ivott. Torquato Tasso nagyon szerette az édességeket, hasonlóképp édességkedvelő volt Mendelssohn, ki tréfából sajnálkozva jegyezte meg, hogy a cukrot nem lehet megcukrozni.

Sajátságos folyók. Algirban van állítólag az a patak, melynek vize valóságos tinta. Két kis csermelyből ered, melyek közül az egyik vastartalmú, a másik savjellegű; a hol a két csermely összeömlik, a víz fekete lesz. úgy, hogy írni is lehet vele. Kolumbia délamériki államban egy pataknak oly savanyú vize van, hogy Rio de Vinag-e-nak, azaz eczet-folyónak nevezik. A délafrikai Orange folyamnak egy helyén, a hol réztartalmú hegyek szomszédságában folyik el, a vize olyan mérges lesz, hogy a halak mind elpusztultak, bár előbb igen sok hal volt benne. Kelet-Afrikában a Webbe-Thebegli folyó, Belgiumban a Lip folyó s Kentuckyben a Mammoth-barlang folyói a föld alá tűnnek el hirtelen s nem is jönnek többé napfényre. A budai hegyekben is vannak olyan patakok, melyek a hegy bensejében csörgedeznek. Vízük többnyire meleg, ásványos és gyógyító hatású.

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

A nagykanizsai főgymnásium gyakorló-iskolájának febr. 6-iki gyűlése: 1. Gyulai Pál «Horatius olvasásakor», szavalta Kremsier Ernő VIII. oszt. tan. 2. «A világhossz hatása a növényekre» című művet bírálta Obláth Richárd VII. oszt. tan. Szerzője Varga Sándor VII. oszt. tan. 3. Vörösmarty Mihály «Kis gyermek halálára», szavalta Hoffer Gergely VIII. o. t. 4. «Petőfi költszete főbb vonásokban» című mű bírálatát írta Deutsch Mór VIII. oszt. tan. Szerzője Rapoch Aladár VII. o. t. 5. Tompa Mihály «A gályarab fohásza», szavalta Mácsék Gyula VI. oszt. tan. 6. Garay János «Kont», szavalta Büchler Jenő V. oszt. tan. (G. A.)

A szentesi m. kir. állami főgymnásium Horváth Mihály önképzőköre február 6-án tartott rendes gyűlése a következőleg folyt le: 1. A «Törökverő Pistike» cz. költeményt a bírálók megdicsérték, szerzője Balogh Sz. Sándor VIII. oszt. tan. 2. «Egy nyári vihar» cz. leírás, szerző Lóvi János V. o. t. 3. «Arny az éjben» című elbeszélés és a «Sötét felhő» című költem. a jövő gyűlésen tárgyalatnak. 4. «A zarindok» Garay János-tól, elszavalta Hufnagel János V. o. tan. 5. Csengery Gusztáv «Fogoly lengyel»-jét szavalta Schiller Dénes V. o. t. «Az élő szobor» Vörösmartytól, szavalta Szova József VII. o. t. (R. A.)

A fehértemplomi áll. főgymnásium önképzőköre folyó hó 7-én tartotta V. rendes gyűlését. Megnyitó gyanánt Hammer K. VIII. oszt. tan. szavalta Vörösmarty «Hontalan»-ját érzellemmel. Iszkuljev K. VI. o. t. pedig Petőfi «Kont és társai» cz. költeményét. Azután a beérkezett művek bírálatát a következők: 1. «A kir. kincstár», fordítás németből, bírálta Borkán S. VII. o. t., szerzője Weidinger B. VIII. o. t. 2. «Egy szegény vándorlegény» cz. verset felbírálta Zsirus A. VII. o. t., szerzője Schranecz J. VII. o. t. 3. «A szerelem» című dalocskát bírálta Boronka O. VIII. oszt. tan. igen megdicsérte. Közkívánatra fel is olvasták, szerzője Miletics Zs. VII. o. t. 4. «A szív», fordítás németből, bírálta Schab M. VIII. o. tan., szerzője Damsberg A. VIII. o. tan. 5. «Cumin, a híres indián» című művet

bírálta, Schranecz I. VII. o. t. dicséretre érdemesítette, szerzője Kuhn F. VII. o. t. 6. «Hogyan nyeltem?» magyar nép költszetében a boldogtalan szerelem?» cz. művet bírálta Hammer K., szerzője Gropsán I. VII. o. t. (G. J.)

A szamosújvári m. kir. állami főgymnásium tanulóinak önképzőköre febr. 6-án tartotta IX. rendes gyűlését a következő műsorral: 1. Rácz Győző V. o. t. szavalta Arany «V. László»-ját. 2. Slákovits Gergely VIII. és Duha István VII. o. t. felolvasták «Az örmény nemzetről» című értekezés bírálatát; a művet tudomásul vették. 3. Csicsován G. VIII. o. tan. szavalta az «Abd er Kader» című költeményt; szavazattal az «Abd er Kader» című értekezést nyert. 4. Sófalvi Zombor séggel jegyzőkönyvi elismerést nyert. 5. Sófalvi Zombor adta elő nagy hatással. 6. Felolvasásra került «A kurucz világ lyrája» című értekezés. 7. Vákár P. Arthur VIII. o. tan. Endrődi «Tárogatóhang» cz. költeményét szavalta sikerrel. 7. Czuczor «Kont»-ját szavalta Nyáncz E. V. o. tan. 8. Papp L. VIII. és Petrucz J. VII. o. tan. Bóka J. VII. o. tan. «A húnok családi élete» cz. értekezését mint bírálok, tudomásul veszik. Végezetül Harnath Gy. V. oszt. tan. szavalta Garay «Kont»-ját (S. G.)

A nagykovácsi ev. ref. főgymnásium f. hó 12-én tartotta meg gyűlését a következő programmal: 1. Némi helyesbítés után a jegyzőkönyvet hitelesítették. 2. Máthé József VII. o. tan. szavalta «Szilágyi Erzsébet»-et Arany Jánostól. 3. A titkár felolvasta a beérkezett művet, melyet azonban a kör bírálatával együtt elvetett. 4. Breier Fülöp VI. o. tan. szavalta Tompa Mihály «A madár fiaihoz» című költeményt. 5. Marton Géza VIII. o. t. felolvasást tartott a népköltészetéről, de különösen a magyarról. Felolvasását azonban hosszúsága miatt nem végezhetette be. Másik fele a jövő gyűlésre maradt. 6. Bazsó Lajos VII. o. t. «István öcsém»-et szavalta Petőfi Sándortól.

Diákbál. A zilahi ev. ref. főgymnásium diákifjúsága folyó hó 21-én Zilahon, a vármegyeház dísztermében jótékony célú, hangversenyyel összejöttöt tanczmulatságot rendezett a következő műsorral: 1. «Gőzhajón», írta Lindblad F., előadta az ifjúsági énekkar. 2. Neuländer Károly VIII. o. t. szavalata. 3. Egyveleg a «Traviata» operából, írta Abrányi K., előadta az ifjúsági énekkar. 5. Szekeres Leo VIII. o. t. szavalata. 6. Magyar népdalok, összeállította Rácz György, előadta az ifjúsági zenekar. 7. Monológ, előadta Miron Gerő VII. o. t. 8. «Tourista induló», írta Sztotyri N. Károly, előadta az ifjúsági zene- és énekkar. Hangverseny után következett.

A debreczeni ref. főgymnásium f. évi febr. 5-én rendes gyűlést tartott a következő tárgysorozattal: Tóth Dezső VI. o. t. bírálta a «Játszva» jellegű dalt, melyet elvetettek. Szabó J. VIII. oszt. tan. szavalta «Desperat úr» című monológot, tudomásul vették. Inczédi M. VIII. o. tan. olvasta fel bírálatát «Hull a virág» jellegű dalról, melyet tudomásul vettek, a bírálatot szintén. Skrovina O. VIII. o. tan. szavalta Fókai «Munkácsi rab»-ját, kitüntették. Ezután Fáy A. VII. o. tan. néhány balladáját olvasták fel. Gévaj B. VIII. o. t. olvasta fel Rácz L. VII. o. t. «Lubló lovag» cz. balladáját. Majd Szabó Gy. VI. o. t. szavalt el egy részletet Arany «Katalin»-jából, megdicsérték. Oláh G. VI. o. t. felolvasta «Konrad szerelme» cz. költeményét. Gévaj B. VIII. o. t. szavalta Ferenczy Odón «Kisértem» cz. versét, kitüntették. Végül Ábrahám E. VI. o. tan. bírálta a «Legjobb otthon» jellegű verset, melyet tudomásul vettek, a bírálatot pedig megdicsérték.

Eötvös-ünnep. A nagyváradai prem. r. főgymnásium «Eötvös»-önképzőköre febr. 5-én tartotta az Eötvös József br. emlékére rendezett díszgyűlést következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó beszéd, tartotta Ormay Lajos VIII. o. t. papnöv. ifj. elnök. 2. «A zászló-tartó» br. Eötvös Józseftől, szavalta Alliquander Lajos VIII. o. t. 3. «Eötvös mint író», felolvasás, tartotta Bud János VIII. o. t. 4. «Báró Eötvös József emlékezete» Szász Károlytól, szavalta Major Dezső VIII. o. t. papnövendék. 5. «Eötvös mint államférfi», alkalmi beszéd, tartotta Stein Mór VIII. o. t. (F.)

A kolozsvári kegyesrendiek főgymnásiumának önképzőköre XIII. gyűlést illeten programmal tartotta meg: Vincze J. VII. oszt. tan. Tóth Kálmán «Előre» cz. költeményét. Gál L. VII. o. t. Gabányinak «Desperat úr» cz. monológját, Lengyel Béla VII. o. t. Váradi Antal «Két koponya» című költeményét, Hirsch M. VII. o. t. Pajkos «Vallomásait» szavalta. Szöllősy Gábor VIII. o. t. a «Honfidal» című beérkezett költeményt bírálta. A december havában kitűzött 5 pályatételre 11 dolgozat érkezett be, melyeket bírálás végett a jövő gyűlésen osztanak szét. A kör heti lapot is bocsát ki «Hajnal» czímen. (F. G.)

A lőcsői főreáliskola «Arany»-köre február 5-én tartotta sikerült ünnepét Walthér Béla igazgató, a tanárikar egy részének és az összes diákságnak jelenlétében, Kisfaludy Károly születésének 110-ik évfordulója alkalmából. Miután a «Rákoczi induló» lelkesítő zongéi elhangzottak, Friedländer Mór VIII. o. t. az ünnepelt költőnek «Budai harcjáték» cz. hazafias költeményét szavalta el. Magyar népdalok követték ezt, mire Ujfalussy Győző VIII. o. t. Kisfaludy Károly életét és munkásságát ismertette érdekes előadásban. Az ifjúsági zenekar ezután a «Bányászdal»-t adta elő nagy hatással; majd pedig Geyer Győző VI. oszt. tan. szavalta mély érzés el Poé Edgar «Holló»-ját. A «Magyar induló» után Walthér Béla igazgató úr lelkes szavakat intézett a körhöz s elismerve annak munkásságát, dr. Sárffy Aladár körvezető tanár urunkat élte lankadatlan fáradságaiért. Lelkes éljenekkel és megelégedetten osztalk szét a hallgatók, hogy nem-sokára Arany János ünnepére gyűljenek egybe.

A szombathelyi kir. kath. főgymnásium önképzőköre február hó 2-án tartotta második nagygyűlését. A beküldött jelentésből az derül ki, hogy a tagok ugyancsak buzgóan munkálkodnak, a mennyiben 74 mű érkezett be: 38 vers, 36 p. óza. Ezek közül 33 dolgozatot fogadtak el a bírálók; 16 verset és 17 prózai munkát. A szorgalmas tagok élén Eberhardt Y. VIII. o. t. áll 9 elfogadott művel, utána Szabó István VIII. oszt. tan. következnek 8 verssel, Németh Ernő VIII. o. t. 6 és Gyuk István 4 dolgozattal. Komolyabb tárgyú munkálatokkal szerepelnek még rajtuk kívül: Rogács Ferencz VII. o. tan. «Macaulay a pápaságról» cz. fejtegetésével, Früchtl E. VII. oszt. tan. Sophocles «Antigoné»-jéről szóló értekezésével és Weiner Sándor VII. o. t. «Egy kirándulás kerékpáron» cz. dolgozatával. Szabad előadást tartott Tóth Kálmán VIII. o. t. ily czímen: «A magyar hegedősök, mint a korszellem képviselői». A bírálatok lebonyolítása után Deutsch Ferencz VIII. o. t. Czuczor «Ruadó»-ját, Szabó István Arany «Ráchel siralmá»-t, Kulesár Gy. VII. o. tan. a «Rege a csodaszarvasról», Früchtl E. Sárossy költeményét «Sugeborg önszületése napján», Fodor Antal VII. o. t. «Petőfi a Hortobágyon» Váraditól és végül Horváth István VI. o. t. Vörösmarty «Vén cigány»-át szavalta. Ezzel a tartalmas gyűlés véget ért.

A szombathelyi polgári és felső kereskedelmi iskola ifjúsága segélygyesülete javára folyó hó 1-én

jól sikerült hangversenyyel egybekötött zártkörű tanczmulatságot tartott, a következő műsorral: 1. Az ifjúsági zenekar megnyitója. 2. «Gyónás» Szabó S.-tól, szavalta Weghofer Béla, a középsozt. tan. 3. Magyar népdalegyveleg, énekelte az ifjúsági énekkar. 4. «A tót tanczmester» Gabányitól, előadta Steiner Adolf felső oszt. tan. 5. Magyar népdal-egyveleg, énekelte az ifjúsági énekkar. 6. «A holló» Poé Edgartól (angolból fordította Szász K.), szavalta Gyökhegyi Lajos felső o. t. 7. Felolvasás, tartotta Vargha Lajos tanár. 8. Induló Zsaskovszky F.-től, énekelte az ifjúsági énekkar.

A veszprémi főgymnásium önképzőkörének X. r. ülése: Pless György V. o. t. «Az árva» cz. költeményt, Udvarhelyi Ubul VII. o. t. Zalár «Zizim»-jét, Gosztola László VII. o. t. Garay «Kont»-ját szavalta. Udvardi Jenő VIII. o. t. a «Költészet»-ről tartott felolvasást, végül Udvardy Imre VII. o. t. «Az álom» cz. költemény bírálatát olvasta fel. (E. Y.)

Ezeket kivül a következő helyekről kaptunk önképzőkörü tudósításokat: kecskeméti főreáliskola, selmecbányai lyceum, székesfehérvári kath. főgymnásium, székesfehérvári áll. főreáliskola, szegedi főgymnásium, nagykovácsi ev. ref. főgymnásium, budapesti VII. ker. főreál. nagybecskereki főgymnásium, kecskeméti ev. ref. főgymnásium.

FEJTÖRŐ.

Rovatvezető: Csizsár József.

Számtani kérdés:

Egy földbirtokos malmot épített s azt, valamint földbirtokát is bérbe adja. A malom bére öt év alatt annyi, mint a mennyibe építése került, az évi földbér pedig a malom árának háromszorosa. A kétféle bért minden negyedévben előlégesen kapja kézhez s azonnal takarékba teszi 4%-os kamatra. Fél év múlva a kamatos kamattal felszaporodott az összeg 34,105 frt 68 kr-ra. Mennyibe került a malom építése? Mennyi az évi malom- és földbér? (Barabás Sándor.)

Földrajzi kérdés:

Melyik németországi város az, hol Zsigmond császár alatt egy nevezetes egyházi zsinatot tartottak? Melyik hitújító vett részt e zsinatban? (Kovács J.)

Történelmi kérdés:

Melyik pápa volt az, a ki VII. Gergely és III. Ince zsellemében a pápai uralmat akarta megajítani? Hogyan és hol halt meg? (Kovács J.)

Természetrizai kérdés:

Melyik esinos magatartású, karesú, fúrge állat az, melynek agancsai három ágúak, farka rövid, színe nyáron szürkés-barna, télen barnás-szürke? Hol tartózkodik? (Kovács J.)

Képrejtvény.

Megfejtési határidő márczius 5.

A 7. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:
Számtani kérdés: 1. $x+y=91$ és $x^2-y=91$ vagyis $x(x+1)=13, 14$. A szám tehát 13; 2. $x^2-x-2,75=0$. **Földrajzi kérdés:** Island; fővárosa Reykiavik. **Legnevezetesebb vulkánjai** a Hekla és a Krabla. **Történelmi kérdés:** A nagyváradai béke 1538. február 24-én kötöttett I. Ferdinánd és János királyok között. A 46 cikkből álló feltételek főbb pontjai

szerint János király méltósága elismertetett s mind a két király megtartotta a kezén levő országokat. János halála után az egész ország I. Ferdinándra száll s ha Jánosnak fia születik, az a szepesi hercegi méltóságon kívül Ferdinánd egyik leányának kezét kapja kárpótlásul. A békét Ferdinánd június 10-én erősítette meg. *Természetráji kérdés*: Fekete hattyú. (Cygnus atratus.) *Képrejtvény*: Incselkedő.

Helyesen megfejtették: Slákovits Gergely, Mencer Mihály, Kurez Ede, Bleszits Ferencz, Bergl István, Reisz Lipót, Kozsereán Gergely, Labár Antal, Wojticzky Manó, Kepes Ernő, Pfeiffer Gyula, Bierbauer János, Lusztig József, Fetter Kálmán és Kornél, Denk Gusztáv, Goldberger Ödön, Gerstlauer Albert, Vissi Ferencz, Böhm Gyula, F. szár Antal, Keresztszeghi Sándor, Pethő Emil, Écsy József, Weiler Lajos, Reisz Manó, Pirger Károly, Kokesch Sándor, Kállai Béla, Wechsler József, König Dénes, Rosenberg Ignác, Orlovsky József, Vitéz József, Hodács Agost, Emenet György, Binder Zoltán, Szabó Béla, Hegedüs Tibor, Szokolay Lajos, Szendrői Kovács Gyula, Stiegler Lajos, Halphen Jenő, Rainprecht Dezső, Oszvaldik Gyula, Szécskay Árpád és Dezső, Kelemen Imre, Stein Pál, Haerter Ádám, Visnovszky Rezső, Tenner Pál, Török Pál, Becker Béla, Singer Sándor, Muntján Emil, Loósy Béla, Stiefelmayer Károly, Gerstlauer Albert, Berger Mór, Kutiik Félix, Kurez Ede, Weisskopf Rezső, Gáyer Gyula, Bobory György, Zahoráncz Ödön, Weichhercz Mór, Gramitz Géza, Gerlóczy Endre, Magarasevits Leontin, Halphen Jenő, Fried Géza, Friedmann Árpád, Trummer Kornél, Gombár István, Andrásy Károly, Szmrecsányi Nándor, Fabian József és Gáspár, Biró József, Péter Károly, Rippner Dávid, Meer Ernő, Aliquander Ödön, Kovács Lajos, Eckhart Ferencz, Bogdán Ernő, Korn Aladár, Scheer József, Giczey Lajos, Köhegyi Andor, Farkas Tivadar, Szabadfy Kornél, Mencer Mihály, Schmid Károly, Szadnik Sándor, Varga Sándor, Wollner Ernő, Bujnák Pál, Havas Gyula, Tarezy Gyula, Groedel Arthur, Gretzmacher Jenő, Horn Félix, Szeidler Kálmán, Halmay Béla, Csák Ödön, Kirchner Gyula, Lengyel Béla, Ladányi Dezső, Furebe János, Halmi Gyula, Fischer Ernő, Fiedler Kálmán, Nagy Endre, *Lósy Károly*, Tirmeier Ferencz, Gasparovits Jusztin, Bárdos Brunó, Riesz Kornél, Nozák Rudolf, Jakab János, Boreczky Elemér, Reif Béla, Blumenschein Henrik, Mészáros József, Vaska István, Eisler József és Alfréd, Körtvélyessy Zoltán és Dezső, Furedi Imre, Deák Lajos, Salzer Ignác, Weisz Sándor, Julász László, Eisler Henrik, Dörfler Nándor, Sebők Dezső, Beck István és Pál, Stern Béla, Pavlanszky Ede, Popper Abraham, Strausz Andor, Krum Ödön, Süle Antal, Orgon Sándor, Juszt Ernő, Apagy József, Deutsch Leó, Lányi János, Malártsik György.

A kitűzött jutalmat, Toldy L. Magyar sz. Erzsébet élete cz. munkát *Lósy Károly* gymn. IV. oszt. tan. Nagyszombatban (Convictus) nyerte el.

SZERKESZTŐI TELEFON.

H. A. N.-Várad. Könyvkereskedőtől kérdezze meg. — G. A. N.-Kanizsa. Előbb az érdemes munka, azután a jutalom. — L. P. N.-Kőrös. A melyik előbb érkezik, az jön. — V. E. Három szinmetriát. — K. R. Losonez. Már van. — Z. Ó. Lőse. Nem kell fizetni. — Róbarry. Ön névtelenül semmit sem kérdezhet tőlünk az ifjúsági képző-társulat nevében. — T. L. Körmöcz. Kérjen másik gyűjtőívet. — M. A. Kaposvár. Ha öt mutatószámra nem tud előfizetőt gyűjteni, többre sem tudna, azért kapott csak 5 példányt. — 1393. sz. előfizető. Győr. A kért munkák ezek: Szabó Asványtan 6 frt, Róth-Vangel Allattan 1 frt 20 kr., Róth-Schueli Növénytan 1 frt 20 kr. Tudományos állat-

és növénytan magyar nyelven eddig még nem jelent meg. — *Uj. G. J. N.-Várad.* De csak úgy, hogyha jók. — *F. G.* A II. évfolyam nem kapható. — *B. J. Déva.* Tudósítónak elfogadjuk, de majd csak a rendes gyűlésekről szóló tudósítást adjuk ki. — 1060. sz. Szombathely. A kérdéseket a rovatvezetőnek adtuk, majd beosztja. Azt előre mondhatjuk, hogy mostanában nem kerül rájuk a sor, mert el vagyunk látva vagy két hónapra. — 701. sz. előfizető. Lehet, ha a francia nyelvből vizgát tesz. 2. 24-ik évig bármikor. — *Riesz J.* Nem tudja a szerkesztőség, tessék a kiadó-hivatalhoz fordulni. A kérdések túlságos könnyűek. — *S. J.* Miért ne szavallhatna? Igaz, hogy jobb, ha 1—2 évig vár és addig könnyebb próbálkozik. — *D. N.* Budapest. A IV. évfolyam tartalomjegyzékét minden régi előfizető megkapta. Ha előbb kérte volna, megkapta volna, most már nincs belőle, mert csak annyit készítettünk, a mennyire szükségünk volt. — *T. B.* Arad és M. Gy. A kérdések nagyon könnyűek. — *Adamecz K., Benedek J., Andrassy K., Scheffer J. és Emil, Rottensfeud Gy.* A megfejtéseket máskor korábban küldjék be. — *G. A.* Eljuttattak. — *P. M.* Losonez. Liszt. Már omét van tudósítónk. — *T. L.* Szeged. Szivesen. — *Tudósítónak elfogadtuk*: K. Gyulát Losonez, Hajnóczy J. — *K. E.* Ungvár. A Hubay-féle. — *P. E.* Munkács. 1. Riedl Frigyes és most úja Négyesy László. 2. A Petőfi-társaság Balázs Sándor, Eszaki Károly, Komócsi József, Lauka Gusztáv, Szana Tamás és Szilgigeti Ede alapították. Első és jelenlegi elnöke *Jókai Mór.* — *Odysseus.* Felvettük a közlendők közé, de figyelmeztetjük, hogy legyen türelemmel, míg a sor rákerül. — *S. E.* Budapest. Csak hogy ismét ránk gondolt! A tudósításokat rövidre fogja kérjük. — *D. G.* Szeben. Megjött, de nem fért a lapba. — *V. E.* Kikinda. Tudósítónak elfogadjuk. — *Fried L.* Szalonta. Annyi fáradsággal tintával is megírhatnád a megfejtést a miért czeruzával írtad, nem vettünk föl a megfejtők közé. Mások okosabb légy! — *S. F.* Pécs. Tudósítónak a főreáliskola részéről elfogadtatik. Megdícsérem a szép formában kiállított tudósításért, de a versekért nem. — *G. M.* Mezőtúr. A tudósítók közé iruk. — *G. M.* Mezőtúr. A Magyar Szalon 89—90. évfolyamában jelent meg. *Fodor B.* A Ballagi-féle nagy német szótár köte 8 frt, a kettő együtt 16 frt. Részletfizetésre nem kapható. — *T. P.* Kaposvár. 1. Nincs. 2. Budapest. 3. Annak való, a ki unalmában nem tud okosabb dologgal foglalkozni. — *W. A.* Onnét már van tudósítónk. — *Friedmann A.* Győr. Egyik se jelent meg. Elfogadjuk. — *W. Y.* Szolnok. «François és Louis» nem lapezám, hanem fiúnevek: Feri és Lajos; a «Magazin» kéthetenként jelenik meg. A németjéből megfelel a Gute Kamerad. Mirevaló különben ez, ha a Tanulók Lapját járattja? — *K. Gy.* Eger. Önképzőkori hírek oly nagy számmal érkeznek hozzánk, hogy egyik-másik kiszorít s csak később kerül rá a sor, ha nem mülja egyáltalán idejét. Ezen tehát kár fennakadnia. Ha még egy előfizetőt küld, a lapot fél évig ingyen kapja. — «Az erdő nyáron». Gyöngöcske. — *K. Ödön.* Budapest. Földön, föld alatt és föld felett nem található alkalmasabb tárgyat, mint épen a muszka ezár ellen intézett merényleteket? Ilyesmivel róni tele a papirost: mérő időpocsékolás. — *Diaz.* Csodálja, hogy az angol fiúk eredeti görög darabokat adnak elő? Hát ahhoz mit szól, hogy Angliában még a leány-kollégiumokban is gyakran játszanak el görög tragédiákat (kivált Antigonét), a mikor is minden szerep leánykezekben van. Még élénken emlékszünk egy hírre, mely nagyon megdícsért egy ilyen diákasszonyt, a ki remekül adta *Orestest.* — *Sz. B.* Lőse. Költeményének hangja elég közvetlen, de nem üti meg a mi mértékünket. — *E. J.* Ön két balladát küldött nekünk. Az első czíme: «A mentő», melytől minden igazhívó lelket mentsen meg az Úr! A másodiknak czíme: «A gyilkos», ennek adjuk az utolsó két sorát:

Agyához kap, tóhoz fut s beveti magát,
Fodor hab jelöli a gyilkos sírdombját.

Az ön gyilkosa mindent megérdemelt, csak azt nem, hogy *fodor hab* legyen a sírdombja.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjúsági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	SZERKESZTI	SZERKESZTŐSÉG:
Negyed évre... 1 frt 20 kr.	D. RUPP KORNÉL	Budapest, IX., Soroksári-u. 31.
Fél évre... 2 frt 40 kr.	gymnasiai tanár.	KIADÓHIVATAL:
Egész évre... 4 frt 80 kr.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	Budapest, IV., Egyetem-utca 4.
<i>Megjelenik minden vasárnap.</i>		<i>Kéziratokat nem adunk vissza.</i>

AZ ÉVFORDULÓ.

Már most is kapunk jelentéseket az idei márczius idusának ünnepeiről. Látjuk, hogy egyik-másik intézetben a lelkesedés a piros-fehér-zöld színnek a műsoron való föltüntetésében is nyilvánul. Látjuk, hogy azon helyeken, a melyeket a szabadság vértanúinak kihullott vére fánummá tett, az ünnep két részből áll: iskolai ünnepből és a vértanúk emlékének ünnepéből.

Megvalljuk, hogy legalább eddig különösebb készülődéseket nem tapasztaltunk. Nem a mozgalmasságot értjük ezen, hanem a műsor válogatottságát.

Ha finom lélekre valaha szükség volt egy ünnep-műsorának összeállításánál, talán sohasem volt arra nagyobb szükség, mint most.

Évek óta kísérjük figyelemmel az évforduló műsorait, s megvalljuk, azok kevés változatosságot mutatnak, mert év év után ünnepeztünk, bizony nem egyszer szokásból, hogy ne tűnjünk föl kevésbé lelkeseknek, mint mások.

Az idei évforduló olyan, melyet még az egyes ember életében is nagy lelkesedéssel szoktak megünnepelni. Hát még egy nemzet életében mekkora jelentősége van!

Ahhoz, hogy ünnepeljen a nemzet, hogy megülje az emlékünnepet az ifjúság, nemcsak jogunk van, de kötelességünk is azt kívánja.

Ünnepelni valaminek az emléket úgy, hogy azzal valakit ne bántunk, valakinek vele szomorúságot ne okozunk: oda már finom lélek is kell.

Ennek a lelki nemességnek, ennek a finomságnak majd az évforduló műsora lesz leghívebb kifejezője, mert ha csupán egyszerűen összeütünk egy műsort, melyben egy pár énekszám, Talpra magyar és egy kis visszapillantás leszen az ötven

év előtti időkre: akkor azt dokumentáljuk, hogy teszünk ugyan valamit, hogy tenni látszassunk, de sem méltányolni nem tudjuk azt, a mi ötven év előtt történt, sem nem lelkesülünk oly eseményekért, melyek nemzetünk életében korszakot alkotók voltak. Ha pedig az ötven év előtti eseményeknek tömkelegéből kimarkoljuk annak lázzal, forrongással, szenvedélyekkel tele momentumait, s kesergünk és izgatunk, mintha az ötven év előtti dolgokról volna szó: akkor igazságtalanok és illojalisak volnánk az iránt, a kinek csak nem régen is lángoló lelkesedéssel hódolt hazánknak nemesak ifjúsága, hanem az egész magyar nemzet.

Tudjuk mi nagyon jól, hogy az ünnep műsorának összeállítása nem csupán az ifjúságtól függ, de azt is tudjuk, hogy e sorokat nemesak az ifjúság olvassa, hanem azok is, a kikre az ifjúság bízva van, s a kiktől a műsor összeállítása függ. Az sem ismeretlen előttünk, hogy a jó ízlésű ifjúság szavát mindig meghallgatják azok, a kik őt vezetik. Ezért szólhatunk tehát egyszersmind az ifjúsághoz is.

És szívesen is szólunk, mert örömmel tapasztaltuk, hogy szavunknak mindig van súlya, megértik azt az ország minden részében és jóakaró figyelmzettetésünk eddig még sohasem hangzott el hiába. Nem egy intézetnek adtunk magánlevélben utasításokat, hogy mint volna czélszerű összeállítani a műsort, hogy az ünnep fényes és méltó legyen a magyar ifjúsághoz. Hogy e helyen mi magunk nem álltunk elő kész műsorról, az az oka, mert nem akarjuk magunkat azok oktatóinak feltolni, a kik mint az ifjúság vezetői, úgyis tudják, hogy mikép kell eljárniok.

Kérjük az egyes intézeteket, küldjék be az évforduló műsorát, mert ez rendkívül jellemző lesz az egész ország ünneplési módjára vonatkozólag.

Rupp Kornél.